Vastu võetud
Kadrina Vallavolikogu
1.11.2023
määrusega nr 23
Muudetud
Kadrina Vallavolikogu
27.11.2024
määrusega nr 35
Muudetud
Kadrina Vallavolikogu
25.02.2026
määrusega nr 4

Kadrina valla arengukava aastateks 2024-2035

2026

SISUKORD

SISSEJUHATUS 3

KADRINA VALLA ARENGUSTRATEEGIA 2024–2035 4

PEAMISED ÜLDISED VÄLJAKUTSED 4

VISIOON 2035 6

Haridus ja noored 8

Taristu ja liikuvus 14

Turvalisus 17

Sotsiaalne heaolu 19

Keskkond 23

Kultuur, kogukond ja identiteet 26

Sport 30

Ettevõtlus 32

Juhtimine ja koostöö 35

ARENGUSTRATEEGIA RAKENDAMINE JA TULEMUSLIKKUSE HINDAMINE 38

EELARVESTRATEEGIA 2026–2030 39

Lisa 1. Kadrina valla profiil

Lisa 2. Arengukava koostamises osalenud

SISSEJUHATUS

Kadrina valla arengukava aastateks 2024–2035 on dokument, mille eesmärk on tasakaalustatud arengu plaanimine ja valla konkurentsivõime tagamine pikemaks ajaks.

Arengukava põhidokument koosneb arengustrateegiast aastani 2035 ja eelarvestrateegiast järgnevaks viieks aastaks.

- arengustrateegias on tegevusvaldkondade kaupa välja toodud probleemide, võimaluste ja hetkeseisu analüüs ning strateegilised eesmärgid koos visiooniga. Eesmärkide täitmiseks vajalikud tegevused 2026–2030. aastani on toodud välja tegevuskavas. Kadrina valla profiil on esitatud lisana.
- eelarvestrateegias plaanitakse raha arengustrateegia elluviimiseks. Arengustrateegia on aluseks eelarvestrateegia ja eelarve koostamisel.

Arengukava koostamine toimus 2023. aasta märtsist kuni oktoobrini. Töö toimus üheksas valdkondade teemarühmas, kuhu kuulusid vallajuhid, volikogu komisjonide liikmed, eksperdid, ametnikud ja vallakodanikud. Arengukava sisendiks olevaid ideid koguti 19. aprillil Kadrina raamatukogus peetud rahvakoosolekul ja ideid sai lisaks esitada veebiküsitluse kaudu. Samuti viidi läbi intervjuud fookusgruppidega. Arengukava avalikud arutelud toimusid: Kadrina alevikes (Kadrina, Hulja) ja külades (Salda, Läsna).

Arengukava koostamisel olid abiks konsultandid Margus Alviste ja Elena Sappi (MTÜ Meistrite Tee), kes pakkusid välja sobiva metoodika, võimaldamaks siduda globaalsetest arengutest tulenevad valdkondlikud väljakutsed ja elanike tegelikud vajadused ühtseks strateegiliseks arengukavaks.

Töö metoodika põhineb väliskeskkonna mõjude hindamisel, hetkeseisu kaardistamisel, millele järgneb visiooni ja valdkonna väljakutsete sõnastamine. Seejärel on püstitatud eesmärgid ja nende saavutamiseks koostatud tegevuskava ning tulemuslikkuse hindamiseks lisatud mõõdikud.

Käesolevat arengukava on muudetud 2026. aasta jaanuaris, mil suunati dokument avalikule väljapanekule eesmärgiga koguda ettepanekuid arengukava ajakohastamiseks. Uuendamise käigus täiendati eelarvestrateegiat aastateks 2026–2030 ning tehti sisulisi muudatusi teemavaldkondades ja tegevuskavas.

Arengukava koostamisel järgiti seoseid Eesti riigi strateegilistest sihtidest aastani 2035[1] ja ka maakonna arengudokumentidest[2][3].

1 https://valitsus.ee/strateegia-eesti-2035-arengukavad-ja-planeering/strateegia
2 https://www.riigiteataja.ee/aktilisa/4171/2202/2027/laane_viru_arengustrateegia_2023_2035.pdf#
3 https://maakonnaplaneering.ee/maakonna-planeeringud/laane-virumaa/laane-viru-maakonnaplaneering-2030/

KADRINA VALLA ARENGUSTRATEEGIA 2024-2035

Peamised üldised väljakutsed

Käimasolevate üleilmsete sündmusvoogude raames joonistub selgelt välja murranguliste muutuste aset leidmine lähiaastatel, seda pea kõikides inimelu puudutavates sfäärides - geopoliitikas, julgeolekus, välispoliitikas, rahanduses, majanduses, riikide sisepoliitikas jm. See mõjutab omakorda Eesti elanike igapäevaelu ja toimetulekuvõimet. Piirkondlike strateegiate kujundamisel on seetõttu oluline astuda kaalutletud samme kohaliku elu korraldamiseks ja ka muutustest tulenevate võimaluste ärakasutamiseks. Tuginedes erinevatele Eesti ja Lääne-Virumaa arengustrateegiatele ning analüüsidele, tuleb arvestada järgmiste üldiste väljakutsetega.

Pandeemiast, energiakriisist, julgeolekuolukorrast ja inflatsioonist tulenenud ebastabiilsus viimastel aastatel maailmas on muutnud tulevikuväljavaadete prognoosimise senisest keerukamaks.

- suurendada on vaja inimeste teadlikkust enda rollist ja vastutusest, et nad suudaksid erinevates kriisiolukordades käituda arukalt ja vähendada riski oma elule ja tervisele.

Kuigi rahvastiku kasv põhineb positiivsel rändesaldol[4], koondub rahvastik ja majandusareng pealinnaregiooni. Prognooside kohaselt jääb Eestis loomulik iive 2035. aastani mõõdukalt negatiivseks. Tuleviku vaates seisame silmitsi rahvastiku kahanemise ja vananemisega.

- seoses elanike vähenemisega suureneb konkurents elukeskkondade vahel. See on väljakutse kohalikele omavalitsustele piirkonna atraktiivseks muutmisel.
- kvaliteetse hariduse tagamiseks tuleb maakonnas kohaneda õpilaste arvu vähenemisega, mis eeldab õppetöö korralduse ja haridusasutuste võrgu kohandamist muutustega.
- tulenevalt eakate osa kasvust on vaja tagada nendele võimalused aktiivselt ühiskonnaelus osalemiseks.

Inimtegevuse tagajärjel seisab maailm silmitsi kliimamuutuste, keskkonnaseisundi halvenemise ja elurikkuse vähenemisega ning see mõjutab ka eestimaalaste elukvaliteeti, meie loodust ja majanduskeskkonda.

- ootus ja surve keskkonnakaitsele kasvab kogu maailmas, selle tõendiks on riikide üha karmistuvad keskkonnanõuded. Euroopa Liit püüab pidurdada kliimamuutusi ja olla rohepöörde eestvedaja. Seetõttu tuleb pöörata üha rohkem tähelepanu keskkonna saastamise vähendamisele, loodusressursside mõistlikule kasutamisele ja loodusliku mitmekesisuse tagamisele.
- oluline on taristu kaasajastamine ja paremate tingimuste loomine eri suundade arendamiseks, mis suurendab taristu ühiskasutust ja ressursitõhusust.

Sagenevad inimeste meeleolu- ja ärevushäired ning halveneb vaimne tervis. Inimeste tervise halvenemise põhjustavad sõltuvushäired: narkootikumide, alkoholi ja tubaka tarbimine, nutiseadmete liigne kasutamine.

- oluline on pöörata tähelepanu inimeste tervena olemisele, vaimsele tervisele ja võitlusele sõltuvushäiretega.

4 https://www.fin.ee/en/media/8940/download

- luua erinevatele sihtrühmadele paremad võimalused kultuuris osalemiseks ja füüsiliselt aktiivseks vaba aja veetmiseks ning liikumisharjumuste kujundamiseks.

Maailma tööturgu on mõjutanud automatiseerimine ja uute majandusharude kasv.

- see muudab olulisel määral ettevõtete konkurentsikeskkonda ja seab kohalikele ettevõtetele uusi väljakutseid.
- tööhõive tagamise seisukohalt on oluline parandada õppe vastavust ühiskonna ja tööturu vajadustele kõigil haridusastmetel.
- muutuvad elustiili trendid tekitavad ootusi uute ja paindlike teenuste järele. Kasvab nõudlus kiire interneti – tagab kodukontori võimaluse, kaupade koju tellimise – ja uue kontseptsiooniga transpordi järele.

Riiklike maksude tõusu, sissetulekute vähenemise või kaotamise tõttu võivad perekonnad langeda vaesusriski.

- sellest tulenevalt võib tekkida vajadus, et nii riik kui ka kohalik omavalitsus peavad panustama täiendavalt inimeste toimetulekusse.

Arengukava koostamisel on võetud arvesse praeguseid globaalseid väljakutseid, kuid valmis tuleb olla ka ettenägematuteks väliskeskkonna muutusteks.

Visioon 2035

TÄISVÄÄRTUSLIK JA AKTIIVNE ELU TURVALISES KESKKONNAS

Täisväärtuslik elu – võimalused eneseteostuseks nii töö- kui ka isiklikus arengus. Esteetiline ja korrastatud keskkond.

Aktiivne elu – võimalused vaba aja veetmiseks ja kogukonda panustamiseks.

Turvaline keskkond – inimene tunneb ennast ohutult ja teab, kuidas tulla ohtudega toime. Sotsiaalne abi on tagatud terve elukaare jooksul.

Kogukonna seas kõige olulisemaks välja pakutud ambitsiooniks on noorte perede motiveerimine jääda või tulla Kadrina valda püsivalt elama. See looks eeldused uute aktiivsete eestvedajate kujunemiseks, ettevõtluse arendamiseks, kaubanduse ja teenuste ajakohastamiseks. Seega noored pered on valla jätkusuutliku arengu eelduseks.

Soovime, et Kadrina vallast kujuneb noortele peredele atraktiivne ja turvaline elupaik, kus on loodud kõik eeldused täisväärtuslikuks ja tasakaalustatud eluks.

Kuidas luua elukeskkonda, mis on atraktiivne noortele ja samas on arvestatud kõikide vanuserühmade kogu elukaart?

Selle väljaselgitamiseks määrati fookusvaldkonnad ja analüüsiti iga valdkonna arenguvajadusi sihtgruppidest lähtuvalt. Seejärel sõnastati valdkondlikud visioonid, eesmärgid ja tegevused eesmärkide saavutamiseks

Valdkondlikud visioonid

Haridus ja noored Tegus noor ja nüüdisaegne kool	**Taristu ja liikuvus** Kogukonna vajadustele vastav taristu	**Turvalisus** Turvaline elukeskkond ja kriisidega toimetulev kogukond
Sotsiaalne heaolu Toimetulev, terve ja elujõuline inimene	**Keskkond** Keskkonnateadlik ja ümbritsevat loodust väärtustav elanik	**Kultuur, kogukond ja identiteet** Kultuurilembene ja teotahteline kogukond
Sport Aktiivne elanik ja mitmekesised sportimisvõimalused	**Ettevõtlus** Tugevad ettevõtted ja tasuvad töökohad	**Juhtimine ja koostöö** Avatud juhtimine ja valla arengusse panustav kogukond

Haridus ja noored

Laste ja noorte kasvukeskkonnal on määrav roll perede elukoha valikul. Kvaliteetsed haridusteenused kodu lähedal mõjutavad kasvukeskkonda. Hea haridus annab noorele oskused ja võimalused, eelduse olla ettevõtlik ja innovatiivne.

Valla hariduselu keskpunktiks on Kadrina Keskkool üle 600 õpilasega. Tegutseb Vohnja Lasteaed-Algkool ja Kadrina Lasteaed Sipsik majaga Kadrinas ning Huljal. Muusika- ja kunstihuviharidust pakub munitsipaalkoolina Kadrina Kunstidekool. Vald toetab vallas huvihariduse teenuse pakkujaid ja laste osalemist huvihariduses väljaspool valda. Avatud noorsootööd korraldab Kadrina Kultuurikoda.

Vald on laste ja perede toetamiseks loonud tugispetsialistide võrgustiku. Hästi toimib valla logopeedi tegevus ja keskselt on kättesaadavad psühholoogiteenused.

Väljakutsed

- **Haridusasutuste arengu toetamine kaasaegse õpikäsituse kontekstis**

  Kaasaegse ühiskonna ootus on, et õppimine oleks õppijakeskne, õpitav on eluline ja huvitav. Oluline on, et õpikeskkond on avatud ja koostöine, sisemine motivatsioon kõrge. Heaolutunne ja tahe õppida kujunevad õpikeskkonnas, mis on emotsionaalselt, vaimselt ja füüsiliselt terviklik. Üleminekuks kaasaegsele õpikäsitusele on oluline osaliste paindlikkus ja valmisolek muutusteks.

- **Kaasaegne ja muutustele avatud kooliruum**

  Õpet toetab paindlike võimalustega koolimaja ja muutuvate lahendustega kooliruum, mis on ise ühtlasi õppevahend. Praegu on Kadrina Keskkooli hoone üldine tehniline seisukord halb, füüsiliselt amortiseerunud ning ülalpidamine kulukas. Koolimaja ruumid ja ümbrus ei toeta kaasaegset õpikäsitust. 2025. aasta alguses valmis Kadrina Keskkooli renoveerimise põhiprojekt. Kadrina Keskkool on oluline valla arengumootor, seetõttu on valla suurim väljakutse leida võimalusi õppekeskkonna kaasajastamiseks.

- **Märgatud ja toetatud tuge vajavad lapsed**

  Tuge vajavate laste hulk kasvab. Mida varem neid märgata ja probleemidega tegelema hakata, seda paremad on tulemused. Selleks tuleb parandada lasteaedade võimekust tunda erivajadus varakult ära ja pakkuda lastele kvaliteetseid tugiteenuseid. Samuti suureneb õppijate individuaalsete vajaduste tagamise ja õpiteede kujundamise vajadus – see eeldab paindlikku haridussüsteemi. Praegune noor põlvkond vajab ka paremaid sotsiaalseid oskusi – eneseväljendusoskust, mitmekesisuse väärtustamist, loovat ja kriitilist mõtlemist, riskimist ja ka oskust tulla toime ebaõnnestumistega[5].

- **Tagada õpetajate ja tugispetsialistide järelkasv**

  2019. aastal käivitus stipendium õpetajaks ja tugispetsialistiks õppijale, kuid see pole piisavalt tõhus, sest valla ja stipendiumisaajate ootused ning vajadused muutuvad ajas. Atraktiivne töökeskkond oleks kindlasti lisamotivatsioon uute spetsialistide värbamisel.

- **Hajaasutuses elavate laste koolitee lühendamine ja ligipääs huviharidusele ja-tegevusele**

5 https://www.arhitektuurikool.ee/wp-content/uploads/2020/01/EAL_MuutuvKooliruum_web.pdf

Keskustest eemal elavate laste koolitee on ajaliselt liiga pikk ning võimalused osaleda vaba aja tegevustes on piiratud kehva või olematu transpordiühenduse tõttu. Koostöös kogukonna ja huvihariduse pakkujatega tuleb jätkuvalt otsida lahendusi, et ka külades elavad lapsed saaksid pärast kooli osaleda huvipakkuvates tegevustes.

- **Lasteaiakohad vastavalt nõudlusele**

  Kuigi lasteaiaealiste laste arv on seni püsinud suhteliselt stabiilsena, näitavad rahvastikuprognoosid, et lähiaastatel järgneb laste arvu järkjärguline vähenemine. See tähendab, et lasteaia- ja hoiukohtade vajadus ei kasva pikaajaliselt, vaid pigem kahaneb ning muutub ebaühtlaseks vanuserühmade lõikes. Väljakutseks on olemasoleva taristu ja teenuste paindlik kohandamine muutuva vajadusega, tagades samal ajal kõigile lastele ligipääsu kvaliteetsele alusharidusele. Üksikutes vanuserühmades võib siiski esineda ajutist kohtade puudujääki, mistõttu jätkab vald põhjendatud vajadusel lapsevanemate toetamist kohamaksude kompenseerimisega teistes omavalitsustes, eralasteaedades või -hoidudes.
- **Paremad tingimused noorsootöö korraldamiseks**
  Noortekeskusele on vaja leida alternatiivne tegevuskoht huvikeskuses paikneva keldrikorruse asemel, kus niiskus ja päevavalguse puudumine ei vasta töötajate ega noorte ootustele. Inventar ja vahendid vajavad pidevalt täiendamist.

HARIDUSE VISIOON: LASTELE JA NOORTELE ON TAGATUD KÕIK EELDUSED EDASPIDISES ELUS HEAKS TOIMETULEKUKS JA ENESETEOSTUSEKS. ÕPIVÕIMALUSED VASTAVAD ÜHISKONNA ARENGUVAJADUSTELE. NOORED ON SOTSIAALSELT AKTIIVSED.

Eesmärk 1. Õppimist ja õpetamist toetav vaimne keskkond

Õpilaste õpirõõm – heaolutunne ja tahe õppida – kujuneb vaimselt terviklikus ja toetavas õpikeskkonnas. Õpetajate ja tugispetsialistide motivatsioon kasvab, kui töösuhted on terved, töötajat väärtustavad, arenguvõimalusi pakkuvad ning inspireerivad. Eesmärgi saavutamisel on võtmetegevuseks õppijakeskse koolikultuuri loomine haridusasutuste õppekavade arendamise kaudu. Parimate praktikate rakendamise eelduseks on haridusasutuste meeskondade pidev koolitamine, osalemine haridusprogrammides, omavaheline koostöö ja järjepidev arendustegevus. Valdkonna tulemuslikkuse hindamiseks on vaja pidevat monitooringut ja tagasisidet. Head vaimset keskkonda aitab luua nii haridustöötajate kui ka õpilaste tunnustamine.

Eesmärk 2. Iga lapse ja noore vajadused on märgatud ning areng toetatud

Varajane märkamine on eesmärgi saavutamise võti. Selleks on vaja head infovahetust ja toimivat koostöömudelit valla ja haridusasutuste spetsialistide vahel. Koostööle aitavad kaasa ühised koolitused ja regulaarsed võrgustikukohtumised. Kõik vajalikud tugiteenused peavad olema lapsele kättesaadavad. Laste märkamine on tõhusam väiksemates õpperühmades. Õpilaskodu toetab ka neid lapsi, kelle pere sotsiaalsed oskused vajavad arendamist. Eakohane kaasamine huvipakkuvatesse tegevustesse ja liikumisharjumuste kujundamine toetavad iga lapse arengut.

Eesmärk 3. Õppimist ja õpetamist toetav füüsiline keskkond

Õpilased ja õpetajad veedavad väga suure osa ajast haridusasutuste seinte vahel. Ümbritseva füüsilise keskkonna esteetilisus ja funktsionaalsus mõjutavad otseselt vaimset heaolu ja tegevuste

tulemuslikkust. Kaasaegne kooliruum soosib eri tööviise, pakub keskendumisvõime taastamiseks nii aktiivset kui ka lõõgastavat puhkust. Vaja on pidevalt panustada haridustaristu korrashoidu.

Prioriteediks on Kadrina Keskkooli renoveerimine. Samuti vajavad korrastamist Kadrina Lasteaed Sipsik Hulja ja Kadrina maja.

Eesmärk 4. Kadrina Keskkooli gümnaasiumiaste on parim valik põhikoolilõpetajatele

Hoolimata muutuvast demograafilisest olukorrast on valla eesmärk tagada gümnaasiumiastme jätkusuutlikkus ja kõrge õppekvaliteet. Selleks on oluline korraldada õppetegevus vastavalt gümnasistide ootustele ja ühiskonna arenguvajadustele ning tegeleda järjepidevalt kooli maine ja nähtavuse tugevdamisega koostöös kogukonna ja partneritega.

Eesmärk 5. Tagatud on lasteaia- ja hoiukohad

Arvestades lasteaiaealiste laste arvu järkjärgulist vähenemist, on valla eesmärk tagada olemasolevate lasteaia- ja hoiukohtade tõhus ja paindlik kasutamine. Vajadus uute rühmade loomiseks on pigem ajutine ja võib esineda üksikutes vanuserühmades. Seetõttu on oluline olemasolevate ruumide ja rühmade paindlik kasutamine ning teenusvõrgu regulaarne ülevaatamine. Vajaduse korral teeb vald koostööd teiste omavalitsuste ja erateenuse osutajatega, tagades lastehoiuteenuse kättesaadavuse ning kvaliteedi kogu valla ulatuses.

Eesmärk 6. Kogukondliku koostöö kaudu toimiv haridus ja noorsootöö

Hariduse heaks toimimiseks on oluline koostöö lapsevanemate, haridusasutuste ja tugivõrgustiku vahel. Kogemus on näidanud, et teadlikkuse tõstmiseks on tähtis lastevanemate süsteemne koolitamine ja nende kaasamine valdkonna arengu plaanimisse. Õpetajate kogukonda liidavad ühised üritused ja koolitused. Kodukandi taustaga haridusvaldkonna spetsialistides peitub potentsiaal, mida saab kaasata. Kohalikud ettevõtted panustavad hea meelega karjääriõppe läbiviimisel ja pakuvad võimalusel õpilastele suvel tööd. Noorte ettevõtlikkust ja omaalgatust toetatakse omaalgatusprojektide toetamise korra kohaselt.

Eesmärk 7. Kättesaadav ja kvaliteetne huviharidus

Huviharidusel on oluline roll isiksuse arengus ja vaba aja veetmisel mõtestatud tegevusega. Hästi on toiminud senine praktika, kus toetatakse huvihariduse pakkujaid, kes tegutsevad kohapeal. Samuti toetatakse õpilasi, kes käivad oma valitud huviala õppimas huvikoolides väljaspool valda. Lahendamist vajab transpordiküsimus, kui keskusest väljaspool elavad pered ei saa oma lapsi trennidesse ja ringidesse sõidutada. Koostöös teenusepakkujatega saab plaanida ja katsetada mudeleid õhtuse transpordi käivitamiseks, et arendada õpilasliinide graafikuid ja otsida alternatiivseid sõiduvõimalusi. Toetatakse õpilaste osalemist võistlustel ja konkurssidel. Samuti toetatakse vähekindlustatud perede ja erivajadustega laste osalemist. Kadrina Keskkoolis toimib kogupäevakool, kus algklasside lapsed saavad pikema koolipäeva raames osaleda huvitegevustes. Seadus annab võimaluse mitteformaalse hariduse integreerimiseks üldhariduse õppega – nt muusika, kunst, loovtöö, sport. Seda võimalust võiks kasutada, et vähendada õpilaste üleliigset koormust.

Eesmärk 8. Kadrina Kunstidekooli õpilaste motiveeritud isiklik ja professionaalne areng

Kunstidekooli eesmärk on anda muusikalist ja kunstialast huviharidust ning valmistada õppureid ette professionaalse muusika- ja kunstihariduse saamiseks. Muusikaosakonna eduka tegevuse kõrval on kunstiosakonna areng jäänud tagasihoidlikuks, seetõttu tuleb kunstiõpetuse valdkonda kaasajastada ja leida eestvedajaid. Arvestades laste ja noorte tänapäevaseid vajadusi ja võimalusi, tuleb õppekavad, õppekorraldus ja nõuded vastavalt muudatustele praktilises muusika- ja kunstiõppes ajakohastada. Muusika ja kunstiga tegelemine peab olema jõukohane ja kättesaadav igale huvilisele,

andekamad peavad õpingute jätkamiseks saama soovi korral professionaalse ettevalmistuse. Järjepidevalt tuleb uuendada õppevahendeid ja täiendada pilliparki. Lahendamist vajab Kadrina Kunstidekooli ruumide müraprobleem.

Eesmärk 9. Enesearengu võimalused ja sotsiaalne kaasamine noortekeskuses

Mobiilse noorsootöö arendamist tuleb jätkata selleks, et seni kõrvale jäänud noored tunneksid ennast kaasatuna ja leiaksid tegevusi. Sotsiaalsete oskuste arendamiseks ja kogukondliku identiteedi kasvatamiseks on hästi toiminud koostöös kolmanda sektoriga korraldatud lastelaagrid ja töömalevad. Noorsootöö eestvedajaks on noorsootöötaja, kelle võimestamiseks on vaja arendada töötingimusi, varuda töövahendeid ja toetada projektide elluviimisel.

Ohud ja ebaõnnestumise tegurid

Soovitud arengut võib mõjutada riigi haridus- ja halduspoliitika, mis ei pruugi soosida gümnaasiumiastme pidamist. Samuti võib pidurdada õpetajate ja tugispetsialistide järelkasvu riigi ebapiisav reageerimine õpetaja alampalga taseme hoidmisel tööturu konkurentsis ja nende koolitamise vajadusele. Arvestama peab sellega, et mahukaks investeeringuks koolihoone ehitusse ei leita piisavalt välisrahastust, mistõttu projekti elluviimine viibib. Regionaalpoliitiliste otsuste ja globaalsete majandussuundumuste tõttu võib valla tulubaas kujuneda ebapiisavaks. Peale selle võivad mahukad investeeringud haridusse mõjutada teiste valdkondade arengut.

HARIDUS VALDKONNA TEGEVUSKAVA						
Eesmärgid ja tegevused	Teostamise aeg					Teostaja
	2026	2027	2028	2029	2030-2035	
Eesmärk 1. Õppimist ja õpetamist toetav vaimne töökeskkond						
T1: Õppijakeskse õpikultuuri loomine haridusasutuste õppekavade arendamise kaudu	x	x	x	x	x	Haridusasutused
T2: Haridusasutuste meeskonnad osalevad arenguprogrammides ja koolitustel	x	x	x	x	x	Haridusasutuste juhid
T3: Haridustöötajatele väärtuspakkumise väljatöötamine		x				Vallavalitsus, haridusasutuste juhid
T4: Õppeprotsesside monitoorimine ja tagasisidestamine	x	x	x	x	x	Vallavalitsus, haridusasutuste juhid
Eesmärk 2. Iga lapse ja noore vajadused on märgatud ning areng toetatud						
T1: Tugivõrgustiku koostöö toimimiseks korraldatakse ühiseid koolitusi ja regulaarseid kohtumisi	x	x	x	x	x	Vallavalitsus, haridusasutused
T2: Haridusasutused korraldavad töö nii, et jääb süsteemselt aega koostööks ja arendustegevusteks	x	x	x	x	x	Haridusasutuste juhid
T3: Tugiteenuseid osutatakse vajaduse järgi ja piisavalt	x	x	x	x	x	Vallavalitsus, haridusasutused
T4: Võimalusel vähendatakse õpperühmade suurust koolis ja lasteaias	x	x	x	x	x	Haridusasutused
T5: Liikumisharjumuste teadlik kujundamine	x	x	x	x	x	Haridusasutused
T6: Eakohane inspireerimine ja kaasamine	x	x	x	x	x	Haridusasutused
T7: Õpilaskoduteenuse osutamine	x	x	x	x	x	Vallavalitsus, Kadrina Keskkool
T8: Erivajadustega (sh liikumispuudega) lastele ja noortele ligipääsude tagamine	x	x	x	x	x	Vallavalitsus, haridusasutused
T9: Õpilaste teadlikkuse tõstmine inimeste erinevatest vajadustest ja võimalustest läbi ürituste ja	x	x	x	x	x	Haridusasutused, Kadrina

programmide						Kultuurikoda, noortevolikogu
T10: Õpilaskodu ruumide remont		x	x			Vallavalitsus
Eesmärk 3. Õppimist ja õpetamist toetav füüsiline keskkond						
T1: Kadrina Keskkooli renoveerimine	x	x	x			Vallavalitsus
T2: Lasteaia Sipsiku Kadrina majas ventilatsioonisüsteemide väljaehitus				x		Vallavalitsus
T3: Hulja lasteaia hoone renoveerimine			x	x	x	Vallavalitsus
T4: Haridustaristu korrashoid	x	x	x	x	x	Vallavalitsus, haridusasutused
Eesmärk 4. Kadrina Keskkooli gümnaasiumiaste on parim valik põhikoolilõpetajatele						
T1: Õpe korraldatakse gümnasistide ootustele vastavaks – õppekava, päevakava, õppetöö mõtestatus, valikained jms	x	x	x	x	x	Kadrina Keskkool
T2: Süsteemne mainekujundus ja tegevuste kajastamine	x	x	x	x	x	Kadrina Keskkool
Eesmärk 5. Tagatud lasteaia- ja hoiukohad						
T1: Nõudluse olemasolul lisarühmade loomine lasteaedadesse	x	x	x	x	x	Vallavalitsus, Kadrina Lasteaed Sipsik
T2: Vajadusel transpordi korraldamine Vohnjasse ja Huljale	x	x	x	x	x	Vallavalitsus
Eesmärk 6. Kogukondliku koostöö kaudu toimiv haridus ja noorsootöö						
T1: Lastevanematele korraldatakse koolitusprogramme ja jagatakse süsteemselt teavet	x	x	x	x	x	Haridusasutused, vallavalitsuse sotsiaalosakond
T2: Hoolekogude rolli arendamine ja teadvustamine	x	x	x	x	x	Vallavalitsus, haridusasutused
T3: Haridusasutused teevad koostööd kohalike organisatsioonidega, kogukonna liikmetega	x	x	x	x	x	Haridusasutused, vallavalitsus
T4: Õpetajate kogukonnale korraldatakse ühiseid üritusi ja koolitusi	x	x	x	x	x	Haridusasutused, vallavalitsus
T5: Lapsevanemad kaasatakse valdkonna arengute ja muutuste planeerimisse	x	x	x	x	x	Haridusasutused, vallavalitsus
T6: Karjääriõpetuse korraldamine koostöös kohalike ettevõtetega	x	x	x	x	x	Kadrina Keskkool, ettevõtted
T7: Õpilastele suviste töövõimaluste vahendamine	x	x	x	x	x	Vallavalitsus, koolid, ettevõtted, Kadrina Kultuurikoda
T8: Malevate ja laagrite korraldamine	x	x	x	x	x	Kadrina Kultuurikoda, MTÜd, ettevõtted
T9: Noortevolikogu tegevuse toetamine	x	x	x	x	x	Vallavalitsus
T10: Noorte omaalgatusprojektide toetamine	x	x	x	x	x	Vallavalitsus
T11: Ühiskondlikult aktiivsete noorte tunnustamine	x	x	x	x	x	Kadrina Kultuurikoda, noortevolikogu
Eesmärk 7. Kättesaadav ja kvaliteetne huviharidus						
T1: Toetatakse huviharidusteenuse pakkujaid ja uusi algatusi	x	x	x	x	x	Vallavalitsus
T2: Toetatakse huvikoolides õppimist (õppetasu, transport)	x	x	x	x	x	Vallavalitsus
T3: Toetatakse huvihariduse väljundit (võistlustel ja konkurssidel osalemine)	x	x	x	x	x	Vallavalitsus
T4: Toetatakse vähekindlustatud perede laste osalust huvitegevuses	x	x	x	x	x	Vallavalitsus

T5: Õpilasliinide graafikute arendamine ja alternatiivsete transpordivõimaluste otsimine	x	x	x	x	x	Vallavalitsus
T6: Kogupäevakooli korraldamine	x	x	x	x	x	Haridusasutused
T7: Mitteformaalse hariduse teadlik integreerimine üldhariduse õppesse	x	x	x	x	x	Koolid, huvikoolid, huviharidusteenuse pakkujad
T8: Tehnoloogiavaldkonna ringide loomine ja populariseerimine	x	x	x	x	x	Koolid, Kadrina Kultuurikoda, huviharidusteenuse pakkujad
Eesmärk 8. Kadrina Kunstidekooli õpilaste motiveeritud isiklik ja professionaalne areng						
T1: Õppekavade, -korralduse ja nõuete ajakohastamine vastavalt muudatustele praktilises muusika- ja kunstiõppes	x	x	x	x	x	Kadrina Kunstidekool
T2: Õpilaste osalemine konkurssidel, kontsertidel ja koolitustel	x	x	x	x	x	Kadrina Kunstidekool
T3: Õppevahendite uuendamine ja pillipargi täiendamine	x	x	x	x	x	Kadrina Kunstidekool
T4: Ruumide korrastamine ja heliisolatsiooni parandamine				x	x	Vallavalitsus, Kadrina Kunstidekool
Eesmärk 9. Enesearengu võimalused ja sotsiaalne kaasamine noortekeskuses						
T1: Noortekeskusele alternatiivse tegevuskoha leidmine huvikeskuse keldrikorruse asemel	x	x	x	x	x	Vallavalitsus, Kadrina Kultuurikoda
T2: Inventari ja vahendite soetamine	x	x	x	x	x	Vallavalitsus, Kadrina Kultuurikoda
T3: Mobiilse noorsootöö edendamine	x	x	x	x	x	Kadrina Kultuurikoda
T4: Noorsootöö valdkonna projektides osalemine	x	x	x	x	x	Kadrina Kultuurikoda
T5: Noorsootöötajate võimestamine	x	x	x	x	x	Vallavalitsus, Kadrina Kultuurikoda
T6: Noortekeskuse ruumide remont	x	x	x			Vallavalitsus

Mõõdikud	Algtase 2023	Sihttase 2035
Õppeprotsessides osalejate subjektiivne rahulolu (%): kooliga pigem rahul või täiesti rahul olevad õpilased (8. klass)[6]	9,3 % (2022. a)	50 %
Õppes osalejate subjektiivne rahulolu (%): kooliga pigem rahul või täiesti rahulolevad õpilased (11. klass)*	39,3 % (2021. a)	60 %
Lasteaia- või hoiukoha võimaldamine mõistliku aja jooksul	Taseme hoidmine	Taseme hoidmine

10 https://www.haridussilm.ee/ee/tulemuslikkus

Taristu ja liikuvus

Turvaline ja kvaliteetne elukeskkond tugineb valgustatud tänavatele ja heas seisus teedele, sh hästi toimivatele ühendustele küladega.

Soojavarustuse[7], puhta joogivee ja reoveepuhastuse tagab Aktsiaselts Kadrina Soojus „Kadrina valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kava“[8] kohaselt.

Enamik teede taristust on heas korras, kuid raskesti hooldatavate ja tolmavate kruuskattega teede asemele tuleb rajada tolmuvaba kattega teed. Kohalike teede registris on teid kokku 144,0 km, millest tolmuvaba kattega on 47,0 km (32,6%). Kergliiklusteid on 8,6 km (asfalt või kiviparkett). Tänavaid (Kadrina ja Hulja alevikud) on kokku 20,0 km, sellest 18,0 km on tolmuvaba kattega (s.o 90%). Erateedena on arvele võetud 104,0 km, metsateede registris on 56,0 km. Hästitoimivate ühenduste tagamiseks tuleb leida ühistranspordi ümberkorraldamise lahendusi ja panustada kergliiklusteede ehitusse.

Tänavavalgustus on alevikes ja suuremates külades välja ehitatud, kuid on energiakulukas. Seni on vahetatud LED-valgustite vastu välja üks kolmandik kogu Kadrina valla tänavavalgustusest. Internetiühendus on suuremates asulates välja arendatud, kuid on probleemiks hajaasustuses. Parema ühenduse loomiseks teeb vald koostööd majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumiga probleemsete piirkondade väljaselgitamisel. Maa kasutuse asjus teeb vald koostööd arendajate ja maaomanikega.

2024. aastal esitas Kadrina Vallavalitsus rahastustaotluse „Kadrina keskväljaku väljaehitamine“ meetmesse „Kättesaadavate kvaliteetsete avalike teenuste toetus“. Taotlus sai positiivse rahastusotsuse ning projekt viiakse ellu Euroopa Regionaalarengu Fondi toetusel. Keskväljak valmib arhitektuurikonkursi võidutöö „Põu“ alusel 2026. aasta juuniks, kujundades Kadrina alevikku kaasaegse, avatud ja kogukonda ühendava keskuseala.

Väljakutsed

- **Noorte perede juurdekasv**

  Puudus on vabadest korteritest ja elamuehituskruntidest uutele vallaelanikele. Kinnisvaraturul ei ole valikut eluaseme üürimiseks ega ostmiseks. Viimased 30 aastat ei ole ehitatud ühtegi kortermaja, samuti napib elamukrunte. Oluline on suurendada kogukonnas noorte perede osakaalu.
- **Kasutajasõbralik ühistransport külade ja keskuse vahel**

  Kadrina valla suuremad asustused on tagatud hea transpordiühendusega, kuid küladest keskusesse nii hästi sõita ei saa. Mõnest väikekülast ei saa inimesed Kadrina alevikku. Transpordikorraldus tuleb vastavusse viia elanike liikumisvajadustega
- **Vajaduspõhine kergliiklusteede võrgustik**

  Kergliiklusteid pole piisavalt, ühendused tuleks luua suuremat kasutust leidvatel marsruutidel: Kadrinast Viitnale, Huljalt Rakverre (koostöös Rakvere vallaga), Viitnalt Rõmedale ja Kadrinast Moele – ühenduse loomiseks Tapa linnaga.
- **Hea elukvaliteet hajaasustuses**

7 https://www.riigiteataja.ee/aktilisa/4070/9201/6029/Lisa.pdf#
8 https://www.riigiteataja.ee/aktilisa/4040/1202/3001/YVK_2023.pdf#

Hajaasustuse piirkonnas on üksikmajapidamisi, kus salv- ja puurkaevud ei taga puhast joogivett ning biopuhastite puudumise tõttu põhjavesi saastub. Probleemiks on veel ligipääsuteed, mis vajavad kaasajastamist. Lahendamist vajavad teealuse maaomandi küsimused, mis eeldavad maaomanikega läbirääkimisi ja avaliku kasutamise seadmist.

- **Säästev energiakasutus**

  Kadrina aleviku ja suuremate külade tänavavalgustuse energiakulukad valgustid vajavad väljavahetamist keskkonnasäästlikumate LED-valgustite vastu. Omavalitsuse hallatavad hooned ei ole samuti energiasäästlikud – probleeme on Kadrina rahvamajas, Kadrina Lasteaed Sipsik Hulja maja, Kadrina Keskkoolis, vallamajas ja spordikeskuses.

TARISTU JA LIIKUVUSE VISIOON: TÄNAPÄEVASTELE NÕUETELE JA VALLA ELANIKE OOTUSTELE VASTAV TARISTU

Eesmärk 1. Välja arendatud elamuehituse piirkonnad

Kadrina vallas on kolm potentsiaalset elamuehituse piirkonda: Tõnismäe ja Rebasemäe Huljal ning Uue tänava piirkond Kadrina alevikus. Algatatud on detailplaneering, mis annab väljundi, kui palju elamuid saab ehitada, kus hakkavad paiknema juurdepääsuteed, kommunikatsioonid ja puhkealad.

Igale krundile tagatakse tehniliste kommunikatsioonidega liitumise võimalus, rajatakse juurdepääsuteed ja internetiühendus.

Eesmärk 2. Optimeeritud ühistransport külade ja keskuse vahel

Tellimus- ja nõudetranspordi väljaarendamine aitab parandada külade ja keskuse vahel liikumise korraldamist. Hajaasustuse piirkonnas tuleb luua paremaid liikumisvõimalusi keskusesse ajal, kui töötavad huviringid, trennid ja arsti vastuvõtt, korraldatakse sündmusi. Ehitada bussiootepaviljonid.

Eesmärk 3. Korrastatud teedevõrk

Tiheda liiklusega kruusateede järkjärguline tolmuvabakattega katmine.

Kergliiklusteede võrgustiku väljaehitamine Viitna-Rõmeda, Hulja–Rakvere, Kadrina–Kihlevere–Viitna ja Kadrina–Moe suunal. Teemaadele avaliku kasutamise seadmine, mis ühendavad kolme ja enamat majapidamist.

Eesmärk 4. Parandatud elukvaliteet hajaasustuse piirkonnas

Puhta joogivee- ja kanalisatsioonisüsteemide väljaehitamist toetatakse hajaasustuse programmi kaudu. Valla eelarves eraldatakse iga aasta valla elamute vee- ja kanalisatsioonisüsteemide rajamise või parendamise toetust.

Eesmärk 5. Energiasäästlikud lahendused

Energiasäästu tagamiseks tuleb vahetada välja ligi 200 tänavavalgustuslampi. Uued tänavavalgustusliinid on vaja rajada Kadrina alevikus Urva, Jõe, Saare ja Luige tänavale. Vohnjas tuleb kaasajastada tänavalgustus. Energiakulukate hoonete olukorra parandamiseks tuleb investeerida energiasäästu või ehitada uued hooned.

Ohud ja ebaõnnestumise tegurid

Elamuehituspiirkondade arendamist võib takistada asjaolu, et potentsiaalsed elamuehituspiirkonnad on riigimaal. Valla omandis ei ole elamukruntide ehituseks piisavalt sobilikku maad. Turutõrke tõttu

pole professionaalsetel kinnisvaraarendajatel huvi elamupiirkondade arendamise vastu Kadrina vallas. Taristu väljaarendamist ja korrashoidu võib mõjutada vajaliku ressursi puudumine. Kaasaegsete elutingimuste tagamist väljaspool alevikku võib raskendada interneti ja teede kehv olukord.

TARISTU VALDKONNA TEGEVUSKAVA						
Eesmärgid ja tegevused	Teostamise aeg					Teostaja
	2026	2027	2028	2029	2030-2035	
Eesmärk 1. Välja arendatud elamuehituse piirkonnad						
T1: Detailplaneeringute koostamine	x	x				Vallavalitsus
T2: Elamukruntidele vee- ja kanalisatsioonitrassiga liitumisvõimaluste tagamine			x	x	x	Vallavalitsus, Aktsiaselts Kadrina Soojus
T3: Elamukruntidele juurdepääsuteede rajamine			x	x	x	Vallavalitsus
Eesmärk 2. Optimeeritud transport külade ja keskuse vahel						
T1: Nõude- ja tellimustranspordi väljaarendamine	x	x	x	x	x	Vallavalitsus, Regionaal- ja Põllumajandus-ministeerium
T2: Bussioote paviljonide ehitamine (Lante, Hulja, Vohnja, Tirbiku, Ristamäe)	x	x	x			Vallavalitsus
Eesmärk 3. Korrastatud teedevõrk						
T1: Olemasolevate teede regulaarne korrashoid ja hooldus	x	x	x	x	x	Vallavalitsus
T2: Kruusateede tolmuvaba kattega katmine	x	x	x	x	x	Vallavalitsus
T3: Kergliiklusteede ehitus: Hulja–Rakvere, Kadrina–Kihlevere-Viitna, Kadrina–Moe, Viitna-Rõmeda					x	Vallavalitsus
T4: Teemaadele avaliku kasutamise seadmine	x	x	x	x	x	Vallavalitsus
T5: Kadrina-Hulja kergliiklustee valgustuse rajamine					x	Vallavalitsus
T6: Teehoiukava koostamine ja uuendamine	x			x	x	Vallavalitsus
Eesmärk 4. Parandatud elukvaliteet hajaasustuse piirkonnas						
T1: Hajaasustuse programmis osalemine	x	x	x	x	x	Vallavalitsus
Eesmärk 5. Energiasäästlikud lahendused						
T1: Energiasäästlike valguslahenduste kasutuselevõtt	x	x	x	x	x	Vallavalitsus
T2: Energiakulukate hoonete renoveerimine		x	x	x	x	Vallavalitsus, projektid

Mõõdikud	Seisuga 2023	Sihttase 2035
Uute kasutusele võetud kruntide arv.	0	50
Tolmuvaba kattega teede ja tänavate pikkus kilomeetrites.	65 km	100 km
Kergliiklusteede pikkus kilomeetrites.	8,6 km	20 km
Lisandunud avalikus kasutuses olevad teed	0	150 km
Väljavahetatud hööglampide arv LED-valgustite vastu.	150 tk	350 tk

Turvalisus

Üks olulisemaid täisväärtusliku elu komponente on turvatunne. Sellest tulenevalt on valdkonna prioriteediks valmisolek ohuolukordadeks ja kriisideks.

Kadrina vallas tegutseb vabatahtlik päästekomando. Ennetustöösse ja valmisolekusse kohapeal panustavad vabatahtlikud organisatsioonid: MTÜ Kadrina Tuletõrje Seltsi naissalk ja Kaitseliidu Viru malev ja tema struktuuriüksused (naiskodukaitse, kodutütred, noored kotkad.

Kriisiolukordadeks on vallal olulisemas osas valmidus olemas – soetatud on uusi generaatoreid, mis tagavad pikemaajaliste elektrikatkestuse korral oluliste objektide osalise toimepidevuse ja valmisoleku kogunemiskohtade kasutamiseks.

Väljakutsed

- **Elutähtsate teenuste toimimine kriisiolukorras – veevarustus, kanalisatsioon, elekter ja soojus**

  Kadrina vallas ei ole piisavalt väljaehitatud generaatorite vastuvõtuvõimekust, et tagada kriisiolukorras mobiilsete generaatoritega elutähtsate teenuste toimimine.

- **Inimeste toimetulek kriisiolukorras**

  Elanike valmidus kriisiolukorraks pole piisav. Sellest tulenevalt on oluline koostöös Päästeametiga kriisialaste infopäevade korraldamine ja pidev infovahetus kriisiolukorras toimetulekuks.

- **Ohutum avalik ruum**

  Valvekaameraid on avalikes kohtades vähe ja nende paigaldamiseks juriidilise dokumentatsiooni vormistamine on andmekaitse seisukohalt töömahukas. Olemasolevatest kaameratest ei ole piisavalt kasu, sest need on aegunud ega asu peamistes kogunemiskohtades ja ristmikel.

- **Korrastatud tuletõrje veevõtukohad**

  Hajaasustuses ja külades pole tuletõrje veevõtukohti.

- **Varjumiskohtade rajamine**

  Võimalikud kohad ei ole piisavalt kohandatud varjumiskoha nõuetele.

TURVALISUSE VISIOON: TURVALINE ELUKESKKOND

Eesmärk 1. Valmisolek kriisideks

Generaatorite vastuvõtuvõimekuse väljaehituse jätkamine olulistes hoonetes – Kadrina Lasteaed Sipsik Hulja majas. Samuti korteriühistute motiveerimine ja toetamine generaatorite vastuvõtu valmidust välja ehitama. Olemasoleva generaatoripargi täiendamine.
Koostöös Päästeametiga kogukonnale suunatud infopäevade läbiviimine – kriisis toimetulek ja ennetustöö ohtude vältimiseks.

Tänu kogukonnakesksele lähenemisele ja eri osapoolte koostööle on kasvanud inimeste turvatunne, teadlikkus tulla toime korrarikkumiste, õnnetuste ja kriiside korral ning vähenenud elu, tervist ja vara ohustavate juhtumite arv.

Eesmärk 2. Turvaline elukeskkond

Kadrina Valla Päästeteenistuse toetamine. Küladesse veevõtukohtade rajamine muudab kohalike inimeste elu turvalisemaks. Vajadus projekteerida ja välja ehitada varjumiskohad.

Ohud ja ebaõnnestumise tegurid

Külades elutähtsate teenuste mittetoimimine generaatori vastuvõtuvõimekuse puudumise ja täiendamata generaatoripargi tõttu.

TURVALISUS VALDKONNA TEGEVUSKAVA						
Eesmärgid ja tegevused	Teostamise aeg					Teostaja
	2026	2027	2028	2029	2030-2035	
Eesmärk 1. Valmisolek kriisideks						
T1: Generaatori vastuvõtuvõimekuse väljaehitamine	x	x	x	x	x	Kadrina Valla Päästeteenistus, korteriühistud, Vallavalitsus
T2: Generaatorite soetamine	x	x	x	x		Kadrina Valla Päästeteenistus, korteriühistud, Vallavalitsus
T3: Kogukonnale päästeinfo edastamine	x	x	x	x	x	Kadrina Valla Päästeteenistus, Päästeamet, Vallavalitsus
T4: Kriisikomisjoni koosolekute ja õppuste toimumine vähemalt kaks korda aastas	x	x	x	x	x	Vallavalitsus
Eesmärk 2. Turvaline elukeskkond						
T1: Vabatahtlike päästekomando toetamine	x	x	x	x	x	Vallavalitsus
T2: Külakogukondade infoväljas hoidmine kontaktisikute võrgustiku kaudu	x	x	x	x	x	Vallavalitsus, volikogu maaelukomisjon
T3: Tuletõrje veevõtukohtade rajamine				x	x	Vallavalitsus, AS Kadrina Soojus
T4: Varjumiskohtade projekteerimine ja väljaehitamine	x	x	x	x	x	Vallavalitsus, projektid, kogukonnad
T5: Kerksuskeskuste võrgustiku väljaarendamine		x	x	x		Vallavalitsus, projektid, kogukonnad

Mõõdikud	Algtase 2023	Sihttase 2035
Valla hoonete arv, kus on välja ehitatud generaatori vastuvõtuvõimekus	2	7
Elanike rahulolu turvalisusega (rahulolu-uuringu skoor skaalal 1–100).	69 (2022)	75

Sotsiaalne heaolu

Inimese elukvaliteedi tagamiseks on oluline, et erinevad tugisüsteemid oleksid kättesaadavad kogu tema elukaare vältel. Selleks, et vallaelanik oleks elujõuline ja teotahteline, peavad kättesaadavad tugisüsteemid toetama tema vaimset tervist ja arengut.

Abivajajatele osutatakse toimetuleku parandamiseks erinevaid sotsiaalteenuseid ja makstakse sotsiaaltoetusi. Peale riigitoetuste makstakse abivajadusest sõltuvaid ja sissetulekust mittesõltuvaid toetusi. Abivajadusest sõltuvad toetused on õppetoetus, ühekordne sotsiaaltoetus, hooldajatoetus, toetus raske või sügava puudega lastele ja puudega inimesele eluruumi kohandamise toetus. Sissetulekust sõltumatud toetused on sünnitoetus, matusetoetus, esimesse klassi astuja toetus, jõulutoetus. Lasteaia toitlustamiskulude toetust makstakse olukorras, kui perest käib lasteaias samal ajal kaks või enam last.

Vallas toimib valdkondade ülene võrgustikutöö varajaseks märkamiseks ja abistamiseks. Toetavad teenused on kättesaadavad lähtuvalt isiku vajadusest – vallas ja haridusasutuses töötavad tugispetsialistid, koostööd tehakse teiste asutuste ning omavalitsustega.

Riikliku toimetulekutoetuse saajate arv vallas on viimastel aastatel üsna stabiilne, 2025. aastal sai toimetulekutoetust kokku 33 unikaalset leibkonda.

Kadrina alevikus asub tervisekeskus, kus osutatakse kvaliteetset perearsti teenust, ämmaemanda- ja füsioteraapiateenust. Töötab kaasaegne hambaravikabinet, kus pakutakse hambaravi, proteesimis- ja hambaimplantaaditeenust.

Kadrina vald on Mittetulundusühingu RAKVERE HAIGLA asutajaliige ning seeläbi ka räägib kaasa eriarstiabi ja haiglaravi osutamisel Rakvere Haiglas nii Kadrina valla, kui ka kogu piirkonna elanikele. Vald kannab hetkel ka vastutust läbi omandisuhte selle jätkupidevuse ja kvaliteedi eest.

Oluline on koostöö arendamine teiste omavalitsustega, eeskätt Lääne-Viru maakonna tasandil. Jätkub juba alustatud valdkondade ülene koostöö juhtumitööna. Ennetuse, tervise ja heaolu edendamiseks toimub koostöö vallavolikogu sotsiaalkomisjoni ja haridusasutuste spetsialistidega.

Väljakutsed

- **Inimeste vaimne tervis**

  Vajadus psühholoogiteenuse ning teiste vaimset heaolu ja toimetulekut toetavate teenuste järele ületab oluliselt riigi pakutavad võimalused, abi vajavad nii lapsed kui täiskasvanud.

- **Sotsiaalsete riskirühmade iseseisev toimetulek**

  Hoolekandelise abi planeerimise ja osutamise korraldamisel peab üha enam arvestama asjaoludega, et valla rahvastik vananeb. Mitu põlvkonda ei ela enam koos ega paku vastastikust tuge, suhted pereliikmete vahel ei soosi üksteise abistamist ega toetamist. Hajaasustuses vajavad eraldi abi üksi elavad eakamad inimesed. Üheks olukorra lahenduseks on luua keskusesse elupind, nn teenusmaja, kus pakutakse toetavaid teenuseid, mis pikendavad iseseisvat toimetulekut.

- **Laste õiguste ja huvide kaitse**

  Oluline on laste ja lastega perede varajane süsteemne ja võrgustikutööl põhinev toetamine, et järgmine põlvkond saaks pikemas perspektiivis paremini toime tulla. Selleks on vald võtnud tööle logopeedi, vajaduspõhiselt ostame teisi toetavaid teenuseid.

Laste psühhosotsiaalse heaolu kujunemisel, riskikäitumise ja terviseprobleemide ennetamisel on olulised laste ja vanemate vahelised head ja toetavad suhted ning koos veedetud aeg. Lapsevanemad ei ole paraku piisavalt teadlikud enda rollist, samuti ei tunta suurt huvi vanemlust toetavate koolituste ega teabe vastu. Seetõttu on oluline suurendada inimeste teadlikkust lapsevanema rollist ja sellega kaasnevast vastutusest.

- **Jätkusuutlik perearsti teenus**

  Kadrina tervisekeskuses töötavad perearstid lähenevad pensionieale, see tähendab, et pikemas perspektiivis on vajadus uute perearstide järele, keda on raske leida.

- **Kõikide sihtrühmade kaasatus ühiskonna ellu**

  Kõik avalikud ruumid ei ole erivajadustega inimestele iseseisvalt ligipääsetavad. Samuti on keeruline külast valla keskusesse saada, sest ühistransport ei soosi tihedamat sõitmist. Sotsiaalvaldkonda on vaja juurde spetsialiste, probleemiks on lastega töötavate spetsialistide vähesus ja ülekoormatus. Samuti on puudus teenuseosutajatest nii kohaliku omavalitsuse, maakonna kui ka riigi tasandil. Pidevalt kasvab vajadus sisseostetavate teenuste järele, sest iseseisvalt ei ole võimalik kõiki vajaduspõhiseid teenuseid osutada või korraldada.

SOTSIAALSE HEAOLU VISIOON: TOIMETULEV, TOETATUD, ELUJÕULINE JA KAASATUD KOGUKOND

Eesmärk 1. Vaimselt terved inimesed

Olukorras, kus vald enam lastele ja lastega peredele psühholoogi teenust ei paku, tuleb teenuse kättesaadavust laiendada võimalusel projektide kaudu või lisarahastuse toel.

Jätkata eakate aktiivsust toetavate ümarlaudadega, mis on mõeldud eakate toetamiseks ja info jagamiseks. Vaimset tervist aitavad hoida tasakaalus mitmekesised vaba aja veetmise võimalused, samuti on selles oluline roll turvalisel ja rahulolu pakkuval elukeskkonnal ning võimalus osaleda tervist edendavatel üritustel.

Eesmärk 2. Iseseisvalt toimetulev inimene

Iseseisvalt toimetulev inimene teab, et vastutab ise teda ohustavate sotsiaalsete riskidega toimetulekul ja oskab iseseisvalt oma igapäevaelu korraldada, küsides vajadusel nõu ning abi. Ta huvitub kogukonnas toimuvast ja ühiskonna käekäigust üldiselt.

Võimalik on toetada erivajadusega inimese kodu vajaduspõhist kohandamist valla eelarvest. Vähese abi- ja toetusvajadusega inimestele saab pakkuda teenuseid, mis toetavad nende toimetulekut eelkõige oma kodus, sealhulgas võimaldada vajadusel eluruumi valla omandis oleva sotsiaalkorteri kaudu. Jätkame traditsiooniliseks saanud avaliku saunateenuse toetamist. Toetatud elamise teenuse tagamiseks rajatakse teenusmaja.

Eesmärk 3. Laste huvid on kaitstud

Laste parimate huvide tagamiseks on oluline suurendada ennetustöö osakaalu, süsteemselt märgata ja reageerida. Valla haridusasutustes jätkatakse väljatöötatud varajase märkamise ennetusmudeli rakendamist.

Laste teadlikkust ja lastevanemate vanemlust saab toetada programmide, projektide, nõustamise, koolituste ja teenuste kaudu.

Mitteõppivate ja -töötavate (NEET) noorte töö- ja haridusellu naasmist toetab juhtumikorraldaja läbi individuaalse suhtluse ja tegevuse.

Eesmärk 4. Kättesaadav perearstiteenus Kadrinas

Kohapealse arstiabi kättesaadavuse tagamiseks toetab vald osaliselt tervisekeskuse hoone ja selle juures asuva haljastuse ning parkla ülalpidamiskulusid. Vald toetab vajaduspõhiselt perearsti teenuste tingimuste loomisel uute meditsiinitöötajate leidmiseks.

Eesmärk 5. Ühiskonnaellu kaasatud sihtrühmad

Oluline on, et kõik sihtrühmad saaksid osaleda sotsiaalses elus, et neile on tagatud info kättesaadavus ja võimalus iseseisvalt liikuda avalikus ruumis. Jätkuvalt on murekohaks liikumisvõimalused küladest valla keskusesse, mida aitaks lahendada vajaduspõhise transpordi korraldamine.

Eri sihtrühmade kaasamine valla toimimisse käib avalike väljapanekute ja arutelude, vallavolikogu komisjonide, noortevolikogu ning kaasava eelarve kaudu.

Ohud ja ebaõnnestumise tegurid

Kvaliteetsete ja kättesaadavate sotsiaal- ning tervishoiuteenuste pakkumist võib ohustada kvalifitseeritud töötajate, spetsialistide ja teenuseosutajate vähesus või ressursi puudumine.

SOTSIAALNE HEAOLU VALDKONNA TEGEVUSKAVA						
Eesmärgid ja tegevused	Teostamise aeg					Teostaja
	2026	2027	2028	2029	2030-2035	
Eesmärk 1. Vaimselt terved inimesed						
T1: Valdkondade ülene võrgustikutöö	x	x	x	x	x	Vallavalitsus, haridusasutused, Sotsiaalkindlustusamet, Töötukassa, kogukond
T2: Eakate koordineeritud ümarlauad	x	x	x	x	x	Vallavalitsus
Eesmärk 2. Iseseisvalt toimetulev inimene						
T1: Kodude vajaduspõhine kohandamine riskirühmadele	x	x	x	x	x	Vallavalitsus
T2: Koduteenuste kaasajastamine	x	x	x	x	x	Vallavalitsus
T3: Avaliku saunateenuse toetamine	x	x	x	x	x	Vallavalitsus, KADRINA SAUNAKLUBI
T4: Teenusmaja rajamine	x	x	x			Vallavalitsus, volikogu
T5: Sotsiaalkorterite remont	x	x	x	x	x	Vallavalitsus
Eesmärk 3. Laste huvid on kaitstud						
T1: Süsteemne märkamine ja reageerimine (ennetusmudeli rakendamine)	x	x	x	x	x	Vallavalitsus, haridusasutused, kogukond
T2: Laste teadlikkuse ja lastevanemate vanemluse toetamine programmide, projektide, nõustamise, koolituste ja teenuste kaudu	x	x	x	x	x	Vallavalitsus, haridusasutused
Eesmärk 4. Kättesaadav perearstiteenus						
T1: Osaline kulude katmine Tervisekeskuses	x	x	x	x	x	Vallavalitsus
T2: Perearsti teenuste toetamine uute meditsiinitöötajate leidmisel	x	x	x	x	x	Vallavalitsus, Osaühing Kadrina Tervisekeskus

T3: Eriarstiabi kättesaadavuse toetamine	x	x	x	x	x	Vallavalitsus, Aktsiaselts Rakvere Haigla
Eesmärk 5. Ühiskonnaellu kaasatud sihtrühmad						
T1: Erivajadustega inimeste ligipääsu võimaldamine avalikesse hoonetesse		x	x			Vallavalitsus

Mõõdikud	Algtase 2023	Sihttase 2035
Tugipersonal ja perearstid vastavalt nimistute suurusele	Täidetud	Täidetud
Valla ja haridusasutuste tugispetsialistide kohtade kaetus % asutuse koosseisust lähtuvalt.	100 %	100 %
Rahulolu liikumisvõimalustega erivajadustega inimestele (rahulolu uuring)	51,3 (2022. a)	70 %

Keskkond

Täisväärtuslik loodus- ja elukeskkond põhineb keskkonnateadlikul inimesel ning heal avalikul ruumil.

Elu- ja looduskeskkond on tasakaalus. Kogukonna üldine keskkonnateadlikkus ja selle rakendamine on heal tasemel. Seejuures tuleb jätkuvalt panustada rohevõrgustiku toimimisse, looduse hoidmisse, jätkusuutlikkusse ja teadmiste tõstmisse.

Kaitsealad ja kaitstavad loodusobjektid on vallas üldiselt heas seisukorras, tähistatud ja paigaldatud infotahvliga.

Tänu siinsele viljakale mullastikule peetakse väärtuslikuks põllumaaks kõik üle kahe hektari suurused maatulundusmaa massiivid, mis on olulised kogu Eesti toiduga varustamise seisukohalt.

Kadrina vallas on peamised välisõhu kvaliteeti mõjutavad saasteallikad tootmisettevõtted ja transport.

Kadrina vallas toimib korraldatud jäätmevedu. Vald on varustatud nii alevikes kui ka külades paigaldatud avalike pakendikonteineritega. Kadrina alevikus töötab Kadrina jäätmejaam, mis teenindab rahvastikuregistris valla elanikke tasuta, võttes vastu laias valikus jäätmeid. Maakonnas saab jäätmeid viia ka Lääne-Viru jäätmekeskusesse.

Kadrina vald soodustab taastuvenergia kasutuselevõttu pigem mittekasutuses olevatel ja väheväärtuslikel maadel.

Väljakutsed

- **Tasakaal looduse ja elukeskkonna vahel**

  Ehitustegevuse, metsamajanduse või ettevõtluse kasvu käigus on vajadus reguleerida loodusobjektide säilimise tagamine, et saavutada loodus- ja elukeskkonna vaheline tasakaal. Liigirikkama ja kvaliteetsema elukeskkonna tagamiseks tuleb valla ida- ja keskosa rohekoridori säilimisele panna rõhku, sest lõunaosas sellele alternatiivseid võimalusi napib. Rohevõrgustiku sidususe ja eesmärkide säilitamise tagamiseks peab neil aladel võimalusel vältima maardlate kasutuselevõttu.

- **Sihipäraselt kasutatud väärtuslikud põllumaad**

  Ehitustegevuse, metsamajanduse või ettevõtluse kasvu käigus võib väärtuslike põllumaade pind kahaneda ja seetõttu sihipärasest kasutusest välja langeda.

- **Hoitud rohe- ja sinitaristu**

  Jätkuvalt on vajadus rohe- ja sinitaristu (matkarajad, suplemise ja veespordiga seotud veekogud ning nende kallasrajad) seisundi parandamiseks tagada heakord, et saavutada nende laialdasem kasutus. Lahendust vajavad kinnikasvavad Vohnja tiigid ja Hulja allikas (Saarearu kraav).

- **Läbimõeldud ja kaasaegne haljastusplaan**

  Asulates on järjepidevalt vaja tegeleda kõrghaljastusega, sest kõrghaljastuse süsteemse planeerimisega ei ole tegeletud. Vaja on hinnata puude seisukorda ja vajadusel kõrghaljastust uuendada. Tiheasustusaladel tuleb luua läbimõeldud haljastusplaan.

- **Puhas joogivesi igale poole valda**

  Puhas joogivesi pole hajaasustuse piirkondades tagatud igale kodumajapidamisele.

- **Keskkonnateadlik kogukond**

Kohalike elanike poolt pole ringmajandus piisavalt hästi vastu võetud. Veel ei mõisteta prügi sorteerimise vajadust. Seetõttu jõuab taaskasutatavaid materjale vähem ringlusesse, millega omakorda soodustatakse loodusressurside raiskamist ja keskkonna saastamist.

KESKKONNA VISIOON: ÜMBRITSEVAT LOODUST JA ELUKESKKONDA VÄÄRTUSTAV KESKKONNATEADLIK JA -HOIDLIK KOGUKOND.

Eesmärk 1. Mitmekesine loodus- ja elukeskkond

Looduskeskkonna mitmekesistamiseks kohaliku omavalitsuse tasandil kaitstava Uku loodusobjekti kaitse alla võtmine ja kaitse-eeskirja koostamine.

Rohevõrgustiku toimimise ja liiklejate ohutuse tagamiseks algatada ulukitele läbipääsude rajamine Tallinna–Narva maanteel ja metsloomadega kokkupõrgete vältimiseks kaitseabinõude rakendamine Pärnu–Rakvere–Sõmeru maanteel.

Väärtuslike põllumaade pinna kahanemise ja sihipärasest kasutusest väljalangemise ärahoidmiseks tuleb vajadusel reguleerida ehituse, metsamajanduse ja/või ettevõtluse kasvuga seotud tegevusi.

Eesmärk 2. Hooldatud rohe- ja sinitaristu.

Rohe- ja sinitaristute seisukorra hoidmiseks ja parandamiseks tuleb tagada ranna- ja puhkealade heakord. Ehitustegevuse, metsamajanduse või ettevõtluse käigus tuleb tagada rohevõrgustiku alade säilimine ja sidusus.

Eesmärk 3. Terviklik haljastuskontseptsioon tiheasustusaladel

Analüüs, olemasoleva haljastuse hindamine, lahenduste tellimine ja projektide järk-järguline teostamine.

Eesmärk 4. Korrastatud veekogud ja puhas põhjavesi

Vee-elustiku keskkonna seisundi parandamine Kadrina paisjärves ja Vohnja tiikides.

Kvaliteetse joogivee tagamise ja kanalisatsioonisüsteemide rajamise toetamiseks hajaasustuse programmis jätkuv osalemine. Valla eelarves eraldatakse iga aasta valla elamute vee- ja kanalisatsioonisüsteemide rajamise või parendamise toetust.

Eesmärk 5. Soositud taastuvenergia kasutuselevõtt

Väikeelamutes ja kortermajades taastuvenergia kasutuselevõtmise soodustamine.

Eesmärk 6. Lihtne ja mugav jäätmekäitlus

Loodus- ja elukeskkonna säästmise eesmärgil jäätmekoguste vähendamine nende sortimise võimaluste parandamisega, sh kogukonna teadlikkuse tõstmine. Avaliku ruumi heakorrastamiseks süvamahutite rajamine.

Ohud ja ebaõnnestumise tegurid

Ehituse, metsamajanduse või ettevõtlusega seotud tegevuste üldplaneeringus kehtestatud regulatsiooni loodust kahjustav tõlgendamine võib ohustada rohe- ja sinivõrgustikualade toimimist, kahjustada või hävitada kaitstavaid loodusobjekte, kahandada või kaotada täielikult väärtuslikke põllumaid. Riigipoolse hajaasustuse programmi lõppemise tõttu ei saa kõigile hajaasustuse piirkonna kodumajapidamistele tagada puhast joogivett. Kogukonna vastupanu taastuvenergia kasutamisele üleminekul on liialt tugev. Elanikel pole huvi jäätmekoguste vähendamise ja ringmajanduse vastu.

KESKKOND VALDKONNA TEGEVUSKAVA						
Eesmärgid ja tegevused	Teostamise aeg					Teostaja
	2026	2027	2028	2029	2030-2035	
Eesmärk 1. Mitmekesine loodus- ja elukeskkond						
T1: Kohaliku omavalitsuse tasandil kaitstava Uku loodusobjekti kaitse alla võtmine ja kaitse-eeskirja koostamine	x	x	x	x		Vallavalitsus, volikogu, keskkonnaamet, kogukond
T2: Rohevõrgustiku toimimise ja liiklejate ohutuse tagamiseks algatada ulukite läbipääsude rajamine (Tallinna–Narva ja Pärnu–Rakvere–Sõmeru maanteel)				x	x	Transpordiamet, vallavalitsus, projektid
Eesmärk 2. Hooldatud rohe- ja sinitaristu						
T1: Kogukonna keskkonnateadlikkuse tõstmine, kajastades valla infokanalites riigi suuniseid ja õppematerjale	x	x	x	x	x	Vallavalitsus, projektid, kogukond
T2: Kliimamuutuste ja ekstreemsete ilmastikuolude leevendamiseks tiheasustusaladele kõrghaljastuse rajamine, hooldamine ja järjepidev uuendamine	x	x	x	x	x	Vallavalitsus, projektid
Eesmärk 3. Terviklik haljastuskontseptsioon tiheasustusaladel ja külakeskustes						
T1: Avaliku ruumi liigestamiseks Kadrinasse Tammepargi edasiarendamine ja pargis liikumisradade ehitamine Kalevipoja tänava ja Sõmeru–Rakvere–Pärnu mnt vahelisele alale	x	x	x			Vallavalitsus, projektid
T2: Olemasoleva haljastuse järjepidev hindamine	x	x	x	x	x	Vallavalitsus
T3: Vohnja mõisa pargi ja ojaäärse kõrghaljastuse korrastamine	x	x	x			Vallavalitsus
Eesmärk 4. Korrastatud veekogud ja põhjavesi						
T1: Kadrina paisjärve ja ümbruse hooldus	x	x	x	x		Vallavalitsus, projektid
T2: Kadrina paisjärve ümberehitus välja pakutud eskiislahenduse järgi					x	Vallavalitsus, projektid
T3: Kvaliteetse joogivee tagamise ja kanalisatsioonisüsteemide rajamise toetamiseks hajaasustuse programmis osalemine	x	x	x	x	x	Vallavalitsus, rahandus-ministeerium
T4: Vohnja tiikide seisukorra parandamine					x	Vallavalitsus, projektid
Eesmärk 5. Soositud taastuvenergia kasutuselevõtt						
T1: Taastuvenergia kasutuselevõtmise soodustamine.	x	x	x	x	x	Kogukond, vallavalitsus
Eesmärk 6. Lihtne ja mugav jäätmekäitlus						
T1: Süvamahutite rajamise toetamine	x	x	x	x	x	Korteriühistud, vallavalitsus
T2: Jäätmete liigiti kogumise teadlikkuse tõstmine kogukonnas sotsiaalmeedia kaudu	x	x	x	x	x	Vallavalitsus, keskkonnaamet
T3: Süvamahutite rajamine valla hallatavate asutuste juurde		x	x	x		Vallavalitsus

Mõõdikud	Algtase 2023	2035
Rahulolu jäätmete kogumise võimalustega (rahulolu-uuringu skoor skaalal 1-100)	68,2	75
Rahulolu rohekeskkonnaga (Rahulolu-uuringu skoor skaalal 1-100)	78,7	80
Rahulolu avalike aladega (rahulolu-uuringu skoor skaalal 1-100)	75	80

Kultuur, kogukond ja identiteet

Ühtne ja tugev identiteet liidab vallas elavad inimesed kokkuhoidvaks kogukonnaks. Üksmeelne kogukond annab kindlus- ja kuuluvustunde, mis tagab jällegi heaolutunde. Rõõmsamad inimesed hoogustavad kultuurielu, mis soodustab omakorda inimeste eneseteostust ja ühiskonna elukvaliteedi paranemist.
Kadrina kultuurielu on võimalusterohke ja kirev, tegevused on suunatud erinevatele huvirühmadele. Koostöö toimib hästi valla allasutuste ja kolmandate osapooltega. Uuringute järgi[9] on Kadrina valla elanike rahulolu kultuurse vaba aja veetmise võimaluste, kogukonda panustamise ja elukoha mainega Eesti keskmisest kõrgem. Välja on kujunenud traditsioonilised üritused, mis leiavad aset igal aastal, nagu kihelkonnapäev, käsitöö- ja vanavaralaat, Eesti Vabariigi aastapäeva aktus.

Kadrina valla kultuuri põhiedendajad on kultuurikoda ja noortekeskus, raamatukogud[10], kultuurikollektiivid, haridusasutused, mittetulundusühingud[11], kogudused. Samuti korraldavad kogukondade eestvedajad üritusi ja hoiavad elu külades aktiivsena.

Märkimisväärne on asjaolu, et Kadrina kultuurielu on suutnud meelitada siia väliskorraldajaid. See näitab, et koha kultuuriline maine on väga hea.

Sündmuste korraldamiseks on vajalik kultuuritaristu vallas olemas, mis on valdavalt heas seisukorras, kuid nii mõnigi objekt või hoone vajab ajajooksul kaasajastamist.

Üle Eesti suurema tuntuse saavutamiseks tuleb sündmusi siduda tugevamalt kohaidentiteediga, mis toob välja meie eripärad ja paistame tänu sellele paremini silma. Ühtselt mõistetav kohaidentiteet ühendab valda ka kogukonnana. Ühtsuse saavutamiseks on oluline viia lõpule ka 2022. aastal alanud visuaalse identiteedi kujundamine, et see oleks nähtav nii külalisele kui ka kohalikule elanikule. Kodu- ja kultuuriloo talletamisega tegelevad NEERUTI SELTS, KADRINA SAUNAKLUBI, Kadrina Valla Päästeteenistus ja Nostalgiakeskus.

Väljakutsed

- **Kaasaegne kultuuritaristu**

  Väljavahetamist vajavad Kadrina laululava pingid, selle töö eelduseks on uus maastikuarhitektuur. Uuendamist vajab huvikeskuse valguspark – mis on amortiseerunud. Renoveerimist vajavad ka Kadrina rahvamaja ja huvikeskuse fassaad. Kaasajastamist vajab Läsna rahvamaja amortiseerunud lava, elektrisüsteem ja tehnikapark. Jätkuvalt on vaja parendada kliendimugavust Kadrina valla raamatukogudes ja filiaalides. Samuti vallas olevad kultuurimälestiste tähtsusega ja kogukonna toimimiseks olulised hooned (nt kirik ja kalmistu, Ridaküla seltsimaja) vajavad tähelepanu ning korrashoiu tagamiseks vallapoolset tuge.

- **Soositud omaalgatus kultuurikorralduses**

  Üleüldiseks probleemiks on kogukonna vähene omaalgatuslik tegevus. Kaasava eelarve projekt on heaks näiteks, kus elanikel on võimalik teha konkreetseid ettepanekuid, kuid puudub piisav huvi omaalgatuslikult midagi ellu viia. Selle soosimiseks tuleb peale rahalise toetuse ja lisameetmete pakkuda kogukonna aktivistidele tuge ürituste korraldamisel. Oluline on, et nad saaksid küsida kelleltki nõu ja saada tagasisidet.

9 https://minuomavalitsus.ee/muud-toolauad/elanike-rahulolu-2022
14 https://raamatukogu.kadrina.ee/
15 https://www.kadrina.ee/seltsitegevus

- **Ühtne kogukond**

  2022. aastal töötas loovagentuur Tabasco Kadrina vallale välja värske identiteedi – uue logo ja disainipõhjad ning elemendid, mida kasutada sotsiaalmeedias. Kuid väljaarendamist vajab veel üle valla ühtse visuaali loomine, näiteks ühesugused bussipeatuse- ja külasildid.

KULTUURI, KOGUKONNA JA IDENTITEEDI VISIOON: TEAOTAHTELINE, ENESEKINDEL, ISETEADEV JA ÜHTEHOIDEV KOGUKOND, KUS TOIMETAVAD KULTUURILEMBELISED AVARA SILMARINGIGA VALLAKODANIKUD. KADRINA VALD ON LAIALT TUNTUD KULTUURI KAUDU.

Eesmärk 1. Kogukonna, külastajate ja korraldajate ootustele vastav modernne kultuuritaristu

Kogukonna- ja kultuuritaristu korrashoid ja kaasajastamine toimub vastavalt rahalistele võimalustele. Abiks on erinevad toetusmeetmed, kust on võimalik leida lisarahastust.
Kui mittetulundusühingud leiavad investeeringuteks rahastust toetusmeetmetest, siis aitab vald võimalusel omaosaluse tagamisel.

Eesmärk 2. Omaalgatusel põhinev kultuurikorraldus

Jätkame ettevõtlike kogukonna esindajate, sealhulgas noorte omaalgatuse toetamist läbi rahaliste toetuste, teadmiste jagamise, ümarlaudade ja koolituste korraldamise.

Kogukonna keskuste tekkele kaasaaitamine vastavalt piirkonna iseloomule. Tuleks välja töötada soosivad meetmed kultuurikorraldajate toetamiseks.

Eesmärk 3. Teotahteline, enesekindel, iseteadev ja ühtehoidev kogukond kogu vallas

Rahvaalgatuste, vabaühenduste loomisele ärgitamine ja nende tegevuste toetamine. Väljakujunenud kitsaskohad, millega vald ei jõua tegeleda, saab lahendada vabaühenduste kaudu. Jätkata tuleb laiaulatusliku koostöö tegemist kolmanda sektoriga.

Eesmärk 4. Tugev identiteedikuvand

Kadrina vald võiks olla visuaalselt äratuntav nii külalisele kui ka kohalikule elanikule. Sellega edastame ja tugevdame Kadrina valla identiteeti, millele aitavad kaasa ühesugused bussipeatused, viidad ja sümbolid. Sündmuste puhul on oluline nende sidumine kohaliku identiteediga, misläbi muutuvad üritused omanäolisemaks ja atraktiivsemaks.

Rajamisel on Kadrina alevikus Kultuuritänav, mis toob kultuuri- ja ajaloosündmused iga päev silmaga nähtavale kohale.

Ohud ja ebaõnnestumise tegurid

Kultuuritaristu täiendamine ja arendamine võivad jääda rahastuse taha – projektid ei vasta nõuetele, vallal pole ressurssi. Omaalgatuslike ürituste korraldamine võib jääda huvipuuduse tõttu väheseks. Eestvedajate motivatsioon kaob.

KULTUUR, KOGUKOND JA IDENTITEET VALDKONNA TEGEVUSKAVA						
Eesmärgid ja tegevused	Teostamise aeg					Teostaja
	2026	2027	2028	2029	2030-2035	
Eesmärk 1. Kogukonna, külastajate ja korraldajate ootustele vastav modernne kultuuritaristu						
T1: Kadrina laululava järjepidev arendamine		x	x	x	x	Vallavalitsus
T2: Huvikeskuse uuendusprojekt	x	x				Vallavalitsus, projektid
T3: Huvikeskuse uus sisekujundus	x	x	x			Vallavalitsus, projektid
T4: Kadrina rahvamaja fassaadi renoveerimine					x	Vallavalitsus, projektid
T5: Huvikeskuse fassaadi renoveerimine					x	Vallavalitsus, projektid
T6: Läsna rahvamaja elektrisüsteemi uuendamine			x	x		Vallavalitsus
T7: Läsna rahvamaja lava ja tehnikapargi uuendamine		x	x			Vallavalitsus, projektid
T8: Invalifti paigaldamine Kadrina raamatukokku		x				Vallavalitsus, projektid
T9: Valvesignalisatsiooni paigaldamine Hulja raamatukogus	x					Vallavalitsus
T10: Liikumispuudega inimestele Vohnja raamatukokku ligipääsu tagamine					x	Vallavalitsus
T11: Ridaküla seltsimaja hoone arendamise toetamine					x	Projektid, MTÜ
T12: Kalmistu korrashoid ja üleviimine digitaalsele kalmisturegistrile	x	x	x	x	x	EELK Kadrina Katariina Kogudus, vallavalitsus
T13: Kadrina kiriku hoone renoveerimise toetamine	x	x	x	x	x	EELK Kadrina Katariina Kogudus, Vallavalitsus
T14: Kihlevere raamatukogu ruumide remont		x				Vallavalitsus
T15: Kadrina raamatukogu hoone katuse ja fassaadi remont	x	x				Vallavalitsus
Eesmärk 2. Omaalgatusel põhinev kultuurikorraldus						
T1: Ettevõtlike kogukonna esindajate tegevuse toetamine	x	x	x	x	x	Vallavalitsus
T2: Kultuurikollektiivide toetamine	x	x	x	x	x	Vallavalitsus
T3: Ümarlaudade korraldamine	x	x	x	x	x	Vallavalitsus
T4: Koolituste korraldamine	x	x	x	x	x	Vallavalitsus
Eesmärk 3. Teotahteline, enesekindel, iseteadev ja ühtehoidev kogukond kogu vallas						
T1: Kolmanda sektori toetamine ja koostöö tegemine	x	x	x	x	x	Vallavalitsus
T2: Rahvakultuuri kollektiivide tegevuse toetamine	x	x	x	x	x	Vallavalitsus, Kadrina Kultuurikoda
T3: Kadrina kalmistul kultuurilooliselt tähtsate haua- ja platsitähiste hooldamine	x	x	x	x	x	Vallavalitsus, Kadrina Keskkooli Vilistlaskogu, NEERUTI SELTS
T4: Saunakultuuri arendamine ja toetamine	x	x	x	x	x	Vallavalitsus, KADRINA SAUNAKLUBI

Eesmärk 4. Tugev identiteedikuvand						
T1: Bussipeatuste disain ja rajamine	x	x	x			Vallavalitsus, Kadrina Kultuurikoda
T2: Külade tähistamine ühtses visuaaliga, külasiltide paigaldamine	x	x	x	x	x	Vallavalitsus, Kadrina Kultuurikoda
T3: Kultuuritänava rajamine	x					Vallavalitsus, Kadrina Kultuurikoda

Mõõdikud	Algtase 2023	Sihttase 2035
Rahulolu elukohamainega[12]	76,4 %	Säilitada
Rahulolu kultuurse vaba aja veetmise võimalustega*	68 %	Säilitada
Kogukonna aktiivsus	39,9 % (2022. a)	45 %

16 https://minuomavalitsus.ee/muud-toolauad/elanike-rahulolu-2022

Sport

Hästi korraldatud ja mitmekesised sportlikud aja veetmise võimalused soosivad elanike aktiivseid liikumisharrastusi. Aktiivne eluviis toetab vaimset tervist ja pärsib vähesest liikumisest põhjustatud tervisehädasid.

Kadrina vallas on sportimiseks väga head võimalused, siin on rikkalik spordialade valik ja palju spordirajatisi.

Kõige suuremat kasutust leiab renoveeritud koolistaadion, Kadrina spordikeskuse kompleks, kuhu kuuluvad ujula, treeningusaalid ja majutus. Aasta läbi saab harrastada tervisesporti Kadrina terviserajal, kus on juba mitmendat aastat käsil projektipõhised tegevused ning kuhu on rajatud olme- ja teenindushoone. Kadrina koolistaadioni kõrvale on rajatud välijõulinnak. Vaba aja veetmiseks on olemas puhke- ja virgestusalad ning mängu- ja spordiväljakud. Sporti edendavad vallas Sihtasutus Kadrina Spordikeskus ja MTÜ Kadrina Terviserada ning vallas tegutsevad spordiklubid ja mittetulundusühingud.

Väljakutsed

- **Kaasaegne ja mitmekesine sporditaristu**

  Sporditaristu vajab pidevat kaasajastamist, hooldust ja arendamist üle valla. Praegu on suurimad probleemid spordihoone fassaad ja ujula, duši- ning riietusruumid, mis vajavad remonti. Selleks, et treeninguteks või spordisündmuste korraldamiseks oleksid soosivad tingimused, on oluline, et spordihoone on moodne ja esteetiliselt kutsuv. Lahendamist vajab ka spordikeskuse võimla heliprobleem, et akustika oleks tegevuste läbiviimiseks parem. Planeerida spordikeskuses oleva lasketiiru tingimustele vastavaks ehitamist, et tõsta selle kasutatavust, millest saaks ka üks tuluallikaid. Säästlikumaks ja jätkusuutlikumaks spordihoone majandamiseks tuleks leida taastuvenergia lahendused – näiteks päikesepaneelide kasutuselevõtt, mis tagaks basseini lahtioleku aasta läbi.

- **Aktiivselt liikuvad elanikud**

  Noorte liikumisharjumused muutuvad järjest kehvemaks ning järjepidevus langeb, see võib ohustada mõningate spordiringide tegevuse jätkumist.
  Probleemiks on ka külade ja keskuse vaheline ühistransport, mis ei soosi juhendatud huviringides käimist.

SPORDI VISIOON: TERVISLIKE ELUVIISIDEGA AKTIIVNE KOGUKOND JA MITMEKESISED SPORTIMISVÕIMALUSED

Eesmärk 1. Head tingimused vaba aja veetmiseks ja võimalused tervisespordiga tegelemiseks

Sporditaristu, puhke- ja virgestusalade korrashoid ja uuendamine toimub vastavalt rahalistele võimalustele, kuid lahendust võib leida ka meetmete kaudu. Samuti hajaasustuse piirkonnas olevad mängu- ja spordiväljakud amortiseeruvad ajaga ning vajavad väljavahetamist.

Eesmärk 2. Terve ja liikuv kogukond

Peame oluliseks, et kõik sihtgrupid leiavad enda jaoks võimaluse tegeleda oma kodu lähedal tervisespordiga ja veeta aega lihtsalt puhke- või mängualadel. Soovime, et kodukohas toimuvatel

spordiüritustel osavõtt kasvaks ja suureneks kodanikualgatus. Kajastada edulugusid ja saavutusi, mis annaksid tõuke huvituma tervislikest eluviisidest. Tegeleda tuleb tervisespordi propageerimisega kaasates kogukonna spordiedendajaid. Toetada jätkuvalt kodanikualgatust ja teha koostööd kolmanda sektoriga.

Ohud ja ebaõnnestumise tegurid

Sporditaristu uuendamise ohuks võib olla meetmetest saadud toetuste vähenemine ja valla eelarvest jätkusuutlikkuse mittetagamine.

SPORT VALDKONNA TEGEVUSKAVA						
Eesmärgid ja tegevused	Teostamise aeg					Teostaja
	2026	2027	2028	2029	2030-2035	
Eesmärk 1. Head tingimused vaba aja veetmiseks ja võimalused tervisespordiga tegelemiseks						
T1: Kadrina terviseraja arendamine	x	x	x	x	x	Vallavalitsus, projektid
T2: Tervise- ja matkaradade toimimise toetamine	x	x	x	x	x	Vallavalitsus
T3: Mängu- ja spordiväljakute korrashoid	x	x	x	x	x	Vallavalitsus
T4: Spordikeskuse fassaadi renoveerimine			x			Vallavalitsus
T5: Spordikeskuse olme- ja abiruumide remont	x	x				Vallavalitsus
T6: Spordikeskuse võimla akustika parandamine					x	Vallavalitsus
T7: Spordikeskuse ujula basseinide remont					x	Vallavalitsus
T8: Spordikeskuse lasketiiru ehitamine nõuetele vastavaks					x	Vallavalitsus, projektid
T9: Vohnja mõisa pargis mängu- ja rekratsiooniala rajamine	x	x				MTÜ Päikesekiir, Vallavalitsus, projektid
T10: Võduvere-Jõetaguse tee osas terviseraja ühendustee ehitamine		x				Vallavalitsus
T11: Padeli välisväljaku rajamine					x	SA Kadrina Spordikeskus, projektid
Eesmärk 2. Terve ja liikuv kogukond						
T1: Tervisespordi propageerimine koostöös kogukonna spordiedendajatega	x	x	x	x	x	Vallavalitsus
T2: Kodanike algatuste toetamine ja koostöö	x	x	x	x	x	Vallavalitsus
T3: Sportimise ja huvitegevuse võimaluste kaardistamine	x	x	x	x	x	SA Kadrina Spordikeskus, Vallavalitsus

Mõõdikud	Algtase 2023	Sihttase 2035
Spordikeskuse kasutajate arv aastas	34 490	10 % kasv
Rahulolu sportimisvõimalustega sisetingimustes (rahulolu-uuringu skoor skaalal 1-100)	65	70
Rahulolu sportimisvõimalustega välitingimustes (rahulolu-uuringu skoor skaalal 1-100)	73	75

Ettevõtlus

Täisväärtusliku elukeskkonna juurde kuulub töökoht kodu lähedal. Ettevõtluse areng piirkonnas tagab töökohad ja maksutulu laekumise, mis aitab omakorda vallal arendada elukeskkonda.

Kadrina valla ettevõtluskeskkonda soodustab hästi toimiv infrastruktuur ning logistiliselt soodne asukoht.

- Kadrina vallas on 01.02.2026 seisuga registreeritud 639 juriidilist isikut, nende hulgas on ka mittetulundusühingud ja sihtasutused. Nendest 476 on majanduslikult aktiivsed[13]. Kohapealset ettevõtlust iseloomustavad töötlev tööstus, põllumajandus ja metsandus.
- Tööstuslik tootmine toimub peamiselt Kadrina ja Hulja alevikes ning Kihlevere ja Vohnja külades. Tööstuses on esikohal puitu ja metalli töötlevad ettevõtted. Põllumajandustootmine on hajutatud üle valla territooriumi.

Soodustamaks ettevõtete juurdekasvu, selgitatakse uued potentsiaalsed tööstusalade asukohad välja üldplaneeringu käigus. Äri- ja tootmismaad on enamikus eraomandis.

Lääne-Virumaa tööstus- ja ettevõtlusalade analüüs[14] annab ülevaate võimalikest meetmetest majandusarengu võimestamiseks ja seeläbi ka sisendid maakonna arengut toetava ettevõtluspoliitika kujundamiseks ettevõtluskeskkonda toetava ökosüsteemi jõustamise kaudu. Analüüsist nähtub, et vaja on soodustada majanduse konkurentsivõime kasvu mitte ainult üksikettevõtete tasemel, vaid ka ühiste huvidega ettevõtjate võrgustike tegevuse laiendamise läbi.

Ettevõtete arengut Lääne-Virumaal takistavad tegurid seonduvad ennekõike tööjõu, regulatsioonide ja koduturu väiksusega. Küsitlus näitab, et konkurentsivõime parandamiseks plaanivad ettevõtted tõsta toodangu/teenuste kvaliteeti, suurendada kõrgema lisandväärtusega toodete/teenuste osa, leida uusi ja soodsamaid võimalusi tooraine ning materjalide hankimiseks, investeerida tootmisseadmete uuendamisse, panustada turundustegevusse ja uute klientide leidmisse ning teha investeeringuid tootmis- ja laohoonete uuendamisse.

Nimetatud muutuste ellukutsumisele tulekski konkreetsete maakondlike arendustegevuste kujundamisel tugineda, et luua ettevõtetele soodne keskkond ettevõtluse struktuurinihete tarvis.

Väljakutsed

- **Atraktiivne elukeskkond ja korras taristu**

  Probleemiks on sobiva tööjõu leidmine. Ent hea elukeskkond motiveerib inimesi elukoha valikul. Sobiva elukeskkonna loomisel on olulised ka koostöösuhted ettevõtja ja kohaliku omavalitsuse vahel. Hea omavaheline koostöö tagab parema töö- ja elukeskkonna ning elanike heaolu, mis tõstab elukoha valikul valla konkurentsivõimet. Mida rohkem on elanikke, seda suurem on valik tööturul. Ettevõtete efektiivsemat tööd tagab ka korras taristu.

- **Maakondlik koostöö ettevõtluse arendamiseks**

  Vajadus on vallal koondada pädevustega inimesed, kes pakuvad teenuseid ja eksperdinõu, toovad kokku osapooli ja kujundavad ettevõtluskeskkonna arenguks tõhusalt toimiva partnerite võrgustiku. See loob võimaluse ressursside ühendamiseks, tegevuse dubleerimise

13 https://andmed.stat.ee/et/stat/majandus__majandusuksused__uldandmed/ER007/table/tableViewLayout2
14 https://www.virol.ee/documents/20173326/37952132/L-Viru+TEA+anal%C3%BC%C3%BCs+l%C3%B5plik.docx.pdf/358a4cce-c2f6-47a1-a99e-bdce98908b08

vältimiseks. Kesksel kohal on vajadus omandada teadmine, mida ettevõtjad ootavad ja mõelda läbi teenused, mida ettevõtjatele kvaliteetselt pakkuda.

Vaja on koostada selgelt sihistatud avaliku sektori maakondlik ettevõtluspoliitika ja luua ettevõtluse toetusmeetmete tööriistakast, mis edendab seniseid tootmistraditsioone, lähtub ettevõtjate vajadustest, toetab uute teadus- ja arendustegevuste saavutuste kasutuselevõttu ning ettevõtjate võrgustike väljakujunemist.

- **Turismivaldkonna areng**
  Vallas pole piisavalt toitlustus- ja majutuskohti. Suurema tuntuse saavutamiseks tuleb sündmusi siduda tugevamalt kohaidentiteediga, mis toob välja meie eripärad ja paistame tänu sellele paremini silma.

ETTEVÕTLUSE VISIOON: TUGEVAD ETTEVÕTTED JA TASUVAD TÖÖKOHAD

Eesmärk 1. Ettevõtlust toetav keskkond ja koostöö

Kohaliku ettevõtluse tegevuse toimimiseks vajaliku taristu loomine ja korrashoid. Kaugtöö võimaluste kaardistamine. Selleks, et pakkuda noortele kohapeal arenguperspektiivi, teevad kohalikud ettevõtted koostööd Kadrina Keskkooliga tehnoloogia suuna arendamisel ja praktiseerimisvõimaluste pakkumisel. Hea elukeskkonna loomine on see, millega saame kaasa aidata ettevõtluse arengule, meelitades ligi oskustöölisi ja kvalifitseeritud spetsialiste.

Eesmärk 2. Ettevõtluse strateegilist arengut toetav terviklik tugisüsteem maakonna tasandil

Kadrina vallal on koos teiste Lääne-Viru kohalike omavalitsustega huvi kujundada tugev ettevõtlusalane kompetentsikeskus VIROLi eestvedamisel. Eesmärk on tagada ettevõtete suurem võimekus olla konkurentsis ja luua suuremat lisandväärtust, kasvatada tööhõivet. Samuti aidata kaasa investeeringutele innovatsiooni ja uute ärimudelite kasutusele võtmisele. Selleks arendatakse välja ettevõtluse tugiteenused.

Eesmärk 3. Huvipakkuv turismisihtkoht

Turismi valdkonda arendatakse koostöös teiste omavalitsustega VIROLi eestvedamisel. Tulemuslik turundamine on sihtkohapõhine ja ületab valla piire. Oluline roll on turismiettevõtete omavahelisel võrgustumisel. Turismiettevõtlust toetab kultuurisündmuste korraldamine laiemale ringkonnale. Seda soodustab koostöö kohalike turismiettevõtete ja ürituste korraldajatega, turismiobjektide markeerimine nii füüsiliselt kui ka virtuaalselt. Turistidele huvipakkuvate kultuuri- ja spordiürituste toetamine.

Ohud ja ebaõnnestumise tegurid

Globaalsed majanduskriisid, suure ulatusega muutused turgudel ja ettevõtete konkurentsi keskkonnas võivad põhjustada raskusi kohalike ettevõtete tegevuses ning põhjustada töötuse määra tõusu. Ettevõtlust ja regionaalarengut mittetoetav riiklik poliitika pärsib kohalikku ettevõtluse arengut. Olemasolev taristu ei toeta ettevõtete kasvu ja ei ole atraktiivne uutele suurettevõtetele ning kohapeal napib kvalifitseeritud tööjõudu. Kompetentsikeskuse tööle saamine on aeganõudev, ettevõtjad võivad kaotada selle ajaga huvi või sisu ei vasta nende ootustele. Elanikel on vastumeelsus arendustele.

ETTEVÕTLUS VALDKONNA TEGEVUSKAVA						
Eesmärgid ja tegevused	Teostamise aeg					Teostaja
	2026	2027	2028	2029	2030-2035	
Eesmärk 1. Ettevõtlust toetav keskkond ja koostöö						
T1: Ettevõtetega koostöö tehnoloogia õppesuuna arendamisel ja praktika võimaluste loomisel	x	x	x	x	x	Kadrina Keskkool, ettevõtted
T2: Üürielamute ehitamise toetamine					x	Vallavalitsus, ettevõtjad, projektid
T3: Planeeringute kiire menetlemine ja ladus asjaajamine	x	x	x	x	x	Vallavalitsus
T4: Taristu korrashoid	x	x	x	x	x	Vallavalitsus
Eesmärk 2. Ettevõtluse strateegilist arengut toetav terviklik tugisüsteem maakonna tasandil						
T1: Ettevõtluse tugistruktuuride arendamine ja institutsionaalse võimekuse kasvatamine	x	x	x	x	x	VIROL, Vallavalitsus
T2: Võrgustumisüritused	x	x	x	x	x	VIROL, Vallavalitsus
T3: VIROLi kui maakondliku arendusorganisatsiooni ja liikmete töötajate kompetentsi tõstmine	x	x	x	x	x	VIROL, Vallavalitsus
T4: Maakonna ja valla aktiivne turundamine ettevõtlusse investeeringute saamiseks, külastajate arvu suurendamiseks ja uute inimeste valda elama kutsumiseks	x	x	x	x	x	VIROL, Vallavalitsus
T5: Erinevates vormides ajurünnakute korraldamine	x	x	x	x	x	VIROL, Vallavalitsus
T6: Ettevõtlikkuse ja inseneeria valdkonna tutvustamine koolides ja noortekeskustes (loengusari), õpetajate toetamine, pilootprogrammid, koolijuhtide ja ettevõtjate ühisüritused koostöö kasvatamiseks, noorte klubilise tegevuse toetamine	x	x	x	x	x	VIROL, Vallavalitsus
Eesmärk 3. Huvipakkuv turismisihtkoht						
T1: Koostöö turismiettevõtjatega	x	x	x	x	x	Vallavalitsus, Kadrina Kultuurikoda, ettevõtted
T2: Kultuurisündmuste korraldamine	x	x	x	x	x	Vallavalitsus, ettevõtted, projektid
T3: Teadlik kommunikatsioon turismi arendamiseks	x	x	x	x	x	Vallavalitsus, Kadrina Kultuurikoda
T4: Koostöös teiste omavalitsustega (VIROL) turismisihtkoha turundamine	x	x	x	x	x	Vallavalitsus, Kadrina Kultuurikoda
T5: Viitade ja stendide paigaldamine vaatamisväärsustele, sh digitaalne info	x	x	x	x	x	Vallavalitsus, Kadrina Kultuurikoda

Mõõdikud	Algtase 2023	Sihttase 2035
Tegutsevad ettevõtted (omavad käivet)	339	350
Keskmise palga osa Eesti keskmisest	90,1 %	94 %

Juhtimine ja koostöö

Elanike rahulolu elukeskkonna ja avalike teenustega peegeldab, kui hästi on juhitud vald.

Juhtimises peituvad väikese valla eelised selles, et kõik tunnevad kõiki ja kontakti juhtide, ametnike ja elanike vahel on lihtne luua. Info liigub kiiresti ja probleeme saab lahendada operatiivses koostöös. Samuti on üheks arengueelduseks kodanike enda initsiatiiv, millest Kadrina vallas puudust ei tule. Vallavalitsus on kodanikele elukeskkonna kujundamisel lähedane partner.

Valla juhtimise kvaliteet väljendub kõige selgemalt inimeste rahulolus ümbritseva elukeskkonnaga, avalike teenustega ning üldise mainega. 2022. aasta riigi rahulolu-uuringu järgi on Kadrina valla elanike üldine rahuloluindeks skaalal 1 kuni 100 78,4. See on Eesti 78 KOVi hulgas 12. tulemus. Enamikus valdkondades on Kadrina valla elanikud rohkem rahul kui Eesti teistes valdades ja linnades keskmiselt. Võrreldes teiste kohalike omavalitsustega, on meie inimesed märgatavalt rohkem rahul kultuuri ja vaba aja veetmise võimaluste, valla teenuste ja elukoha mainega. Eesti keskmisest vähem ollakse rahul ühistranspordi ja erivajadustega inimeste liikumisvõimalustega. Võrreldes 2020. aasta uuringuga, on kõige rohkem kasvanud rahulolu sõiduteede, tänavate ja avalike aladega.

Väljakutsed

- **Planeeritud jätkusuutlik areng**

  Pikas perspektiivis on valla arengu aluseks koostöö ja läbimõeldud arengu planeerimine. Ebastabiilses väliskeskkonnas nõuab pingutust stabiilse tulubaasi säilitamine ja kasvatamine. Panustada tuleb kulude optimeerimisse, samas mitte loobudes arendustegevustest, mis parandavad elukvaliteeti. Tegevusteks ja investeeringuteks tuleb ära kasutada kõik võimalused lisarahastuse leidmiseks. Arengueesmärkide elluviimiseks vajame võimekat spetsialistide meeskonda nii vallavalitsuses kui ka hallatavates asutustes.

- **Paindlik lähenemine ja tõhus kommunikatsioon**

  Kiired ühiskondlikud arengud nõuavad pidevat valmisolekut kujundada teenuseid ümber elanikkonna vajaduste järgi. Igapäevaseks väljakutseks on õigeaegne info jõudmine vajalike sihtrühmadeni, bürokraatia vähendamine inimeste jaoks.
  Konkurents piirkondade vahel nõuab pidevalt võimaluste otsimist, kuidas äratada huvi hea elukeskkonna ja turismi sihtkohana.

- **Võimestatud kodanikuühiskond**

  Kohalik praktika on näidanud, et kodanikes ja kogukondades peitub suur potentsiaal. Koostöö ja algatuste toetamine liidab inimesi ja sünergias on võimalik saavutada rohkem (1 + 1 = 3). Kuidas toetada, innustada ja tunnustada neid, kes teevad rohkem, kui neilt oodatakse?

JUHTIMISE JA KOOSTÖÖ VISIOON: ELANIKUD ON RAHUL TEENUSTE JA ELUKESKKONNAGA, KOGUKOND PANUSTAB VALLA ARENGUSSE, ARENGU KAVANDAMINE ON LÄBIMÕELDUD PIKAS VAATES.

Eesmärk 1. Kättesaadavad ja kvaliteetsed avalikud teenused

Kodanike nõudlikkus avalikele teenustele pidevalt kasvab. Üha suuremat tähelepanu vajab uute IT-lahenduste ja e-teenuste arendamine, et lihtsustada vallaga suhtlemist ja asjaajamist. Vastavalt üldistele trendidele tuleb suunata hallatavate asutuste ja tütarettevõtete juhtimist ning tegevusi. Vald peab olema usaldusväärne partner ettevõtetele ja olema abiks ettevõtete probleemide

lahendamisel. Lähtuvalt pikaajalisest strateegiast, tuleb pidevalt ette valmistada projekte ja luua valmisolek võimaliku lisarahastuse kaasamiseks investeeringuteks. Osa teenuseid on mõistlik korraldada koostöös teiste omavalitsustega.

Eesmärk 2. Avatud ja kaasav juhtimine, aktiivne kodanikuühiskond ja isetoimivad kogukonnad

Vallavalitsus on kodanikele elukeskkonna kujundamisel lähedane partner. Kõigil peab olema võimalus kaasa rääkida oma kodukoha kujundamisel. Inimesed kohtadel teavad kõige paremini, mida neil vaja on, tänu sellele on iga algatus kuldaväärt ja vajab kaalumist. Üks võimalus oma kohapealseid soove realiseerida on läbi kaasava eelarve. Valla parimad partnerid on kultuuri- ja spordiseltsid, külakogukonnad, eakate ühendused. Noortevolikogu kaasamine annab parema tulevikuvaate. Esilekerkivate teemade lahendamisel tuleb korraldada küsitlusi, koguda arvamusi, mis aitaksid otsuseid langetada probleemide lahendamiseks või arengute plaanimiseks. Vabatahtliku panuse tunnustamiseks jätkame aasta tegijate väljakuulutamisega ning anname välja elutööpreemiat. Tunnustust ja tänu pole kunagi liiga palju. Arendame külade kontaktisikute võrgustikku, et info liiguks.

Eesmärk 3. Vald on tuntud hea elukeskkonna ja huvipakkuva sihtkohana

Sõnumid on mõjusamad ja äratuntavad, kui süsteemselt kasutada valla ühist identiteeti ja kommunikatsioonikeelt. Väljakujunenud traditsioonid tugevdavad ühtsustunnet. Jätkame traditsioonilisi tegevusi: koolitarvete kingikott 1. klassi astujatele, hõbesõlg vastsündinud vallakodanikule, jõulupakk kodustele lastele jms.

Eesmärk 4. Vallas töötavad motiveeritud ja tulemuslikkusele orienteeritud spetsialistid

Vald areneb, kui vallavalitsus tegutseb uuendustele avatud ja nutikaid lahendusi otsiva meeskonnana. Töötajate arendamiseks on vaja võimaldada eriala- ja meeskonnatöö koolitusi ning toetada enesearengut. Konkurentsis püsimiseks on vaja võimaldada töötajatele paindlikke töötingimusi ning luua tänapäevane töökeskkond. Silmaringi avardamiseks ja inspiratsiooni saamiseks tuleb soodustada igasugust kogemuste vahetust teiste omavalitsuste, sõprusvaldade ja valla koostöö-organisatsioonidega.

Ohud ja ebaõnnestumise tegurid

Regionaalpoliitilised otsused ei pruugi toetada valla arengut soovitud suunas. Otsuste langetamine lähtuvalt päevapoliitikast ja pikaajalist vaadet arvestamata, avalikkust ei kaasata piisavalt ega selgitata otsuseid. Valla väiksus, koostööorganisatsioonide ja inimestevaheline seotus võib põhjustada korruptsiooni ja onupojapoliitikat. Kvalifitseeritud spetsialistide puudus tööjõuturul, töötajaid on raske leida, sest vald ei ole atraktiivne tööandja. Kui inimestel on toimetulekuprobleeme, siis pole nad huvitatud kodanikuühiskonda panustamisest.

JUHTIMINE JA KOOSTÖÖ VALDKONNA TEGEVUSKAVA						
Eesmärgid ja tegevused	Teostamise aeg					Teostaja
	2026	2027	2028	2029	2030-2035	
Eesmärk 1. Kättesaadavad ja kvaliteetsed avalikud teenused						
T1: Uute IT-lahenduste ja e-teenuste võimaluste laiendamine ja arendamine	x	x	x	x	x	Vallavalitsus
T2: Hallatavate asutuste ja tütarettevõtete tegevuse ning juhtimise kohandamine vastavalt muutustele	x	x	x	x	x	Vallavalitsus, asutused

T3: Valmisoleku loomine võimaliku lisarahastuse kaasamiseks tegevustesse ja investeeringuteks	x	x	x	x	x	Vallavalitsus
T4: Osalemine VIROLi tegevuses ühiste teenuste korraldamisel ja maakondlike projektide elluviimisel	x	x	x	x	x	Vallavalitsus
T5: Heade praktikatega tutvumine teistes kohalikes omavalitsustes ja sõprusvaldades	x	x	x	x	x	Vallavalitsus
T6: Osalemine maakonna kohalike omavalitsuste loodud ühisettevõtetes	x	x	x	x	x	Vallavalitsus, asutused
Eesmärk 2. Avatud ja kaasav juhtimine, aktiivne kodanikuühiskond ja isetoimivad kogukonnad						
T1: Kaasava eelarve läbiviimine	x	x	x	x	x	Vallavalitsus
T2: Noortevolikogu tegevuse toetamine	x	x	x	x	x	Vallavalitsus
T3: Eakate ühenduste initsiatiivi toetamine	x	x	x	x	x	Vallavalitsus
T4: Kodanikualgatuste toetamine	x	x	x	x	x	Vallavalitsus
T5: Vajaduspõhine elanike küsitluste läbiviimine	x	x	x	x	x	Vallavalitsus
T6: Avalikes huvides tegutsevate MTÜde toetamine	x	x	x	x	x	Vallavalitsus
T7: Arendatakse külade kontaktisikute võrgustikku	x	x	x	x	x	Vallavalitsus
T8: Vallakodanike – vabatahtlike eestvedajate – tunnustamine	x	x	x	x	x	Vallavalitsus
T9: Sõprusvaldadega koostöö toetamine	x	x	x	x	x	Vallavalitsus, asutused
Eesmärk 3. Vald on tuntud hea elukeskkonna ja huvipakkuva sihtkohana						
T1: Valla ühise identiteedi ja kommunikatsioonikeele kasutamine	x	x	x	x	x	Vallavalitsus, hallatavad asutused
T2: Traditsioonilise meelespidamise jätkamine: kingikott 1. klassi astujale, hõbesõlg sündinud vallakodanikule, jõulupakk kodustele lastele jms	x	x	x	x	x	Vallavalitsus, Kadrina Kultuurikoda
Eesmärk 4. Vallas töötavad motiveeritud ja tulemuslikkusele orienteeritud spetsialistid						
T1: Meeskonnakoolituste korraldamine	x	x	x	x	x	Vallavalitsus
T2: Töötaja ametialane koolitamine	x	x	x	x	x	Vallavalitsus
T3: Töötaja enesearengu toetamine	x	x	x	x	x	Vallavalitsus
T4: Tänapäevase töökeskkonna loomine	x	x	x	x	x	Vallavalitsus
T5: Arenguvestluste läbiviimine	x	x	x	x	x	Vallavalitsus

Mõõdikud	Algtase 2023	Sihttase 2035
Riigi rahulolu-uuringus elanike üldine rahuloluindeks skaalal 1-100	78,4	83
Elanike rahulolu avalike teenustega (rahulolu-uuring skaalal 1-100)	71	75

Arengustrateegia rakendamine ja tulemuslikkuse hindamine

Arengukava strateegia elluviimine käib tegevuskava alusel, kus on kajastatud tegevused ja investeeringud ning mida rahastatakse eelarvestrateegias ja konkreetse aasta valla eelarves toodu järgi.

Arengukava ja eelarvestrateegia ajakohastamine toimub vastavalt arengukava ja eelarvestrateegia koostamise korrale. Arengukava täitmise aruanne on aluseks valla järgmise aasta tegevuskava koostamisel.

Iga-aastaselt majandusaasta aruande koosseisu kuuluvas tegevusaruandes esitab vallavalitsus ülevaate arengukavas ettenähtud eesmärkide täitmisest aruandeaastal. Spetsialistide esitatud valdkondlike kokkuvõtete põhjal tuuakse välja kõigi strateegiliste eesmärkide saavutamiseks läbi viidud tegevused, kasutatud rahalised vahendid ja nende allikad, antakse koondhinnang arengukavas püstitatud eesmärkide saavutamisele. Vallavalitsus esitab heakskiidetud ja allkirjastatud majandusaasta aruande volikogule hiljemalt 31. maiks.

Vajadusel esitatakse koos aruandega volikogule ettepanek arengukava muutmiseks. Arengukava muudatusteks loetakse olukorra analüüsi, visiooni ja strateegiliste eesmärkide sisulisi muutusi.

Volikogu kinnitab valla arengukava hiljemalt arengukava kehtima hakkamisele eelneva aasta 15. oktoobriks.

Arengukava seire ja hindamine toimub kolmel tasandil:

- jooksvalt jälgitakse makromajanduse põhinäitajaid (elanike arv/maksumaksjate arv, keskmine sissetulek elaniku kohta/maksumaksja kohta, valla põhitegevuse tulem)
- minuomavalitsus.ee valdkondlike tulemuste hindamine ja võrdlus (igal aastal; siht on parandada või hoida positsiooni kõigis valdkondades üle Eesti keskmise, võrreldes eelneva aasta tulemustega)
- arendustegevuste täitmise hindamine (igal aastal; aluseks on tegevuskava ja eelarve)

Arengukavas esitatud valdkonnapõhised mõõdikud aitavad hinnata tegevuste tulemlikkust. Iga kolme aasta tagant annavad valdkonnaspetsialistid mõõdikute põhjal hinnangu oma valdkonna arengule ja analüüsivad tegevuskava põhjal eesmärkide saavutamise tõhusust ning tegevuste tulemuslikkust.

EELARVESTRATEEGIA 2026-2030

Kadrina valla eelarvestrateegia aastateks 2026-2030

Strateegia eesmärgiks on prognoosida omavalitsuse tegevustulud, tegevuskulud, investeerimis- ja finantseerimistegevus ning nendest lähtuvad rahavood. Eelarvestrateegia annab ülevaate Kadrina valla arvestusüksuse finantsseisust, prognoosib tuleviku rahavoogude kujunemist, sätestab finantsdistsipliini tagamise meetmed luues sellega võimaluse teha otsuseid valla arengu kavandamisel.

Eelarvestrateegia esitab andmed Kohaliku omavalitsuse finantsjuhtimise seaduses (KOFS) nõutud koosseisus ja kujul. Eelarvestrateegia vaadatakse üle iga-aastaselt, täpsustades varasemas eelarvestrateegias kajastatud prognoose ja lisades ühe aasta prognoosid.

Eelarvestrateegia perioodi tegevuste planeerimisel on eesmärkideks seatud:

- Eelarve vahendite vastutustundlik kasutamine
- Valla kodanikele kvaliteetsete avalike teenuste tagamine
- Põhitegevuse tulemi hoidmine positiivsena igal aastal
- Erinevate toetusrahade kaasamine investeerimistegevusse
- Finantsdistsipliini meetmetest kinnipidamine

Põhitegevuse prognoos

Põhitegevuse tulud

Põhitegevuse tuludena käsitletakse eelarvestrateegias tulenevalt KOFS-i regulatsioonist järgmisi tulusid: 1) maksutulud; 2) tulud kaupade ja teenuste müügist; 3) saadavad toetused; 4) muud tegevustulud.

Tabel 1 Põhitegevuse tulud

Kadrina Vallavalitsus	2024 täitmine	2025 eeldatav täitmine	2026 eelarve	2027 eelarve	2028 eelarve	2029 eelarve	2030 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku	**10 090 125**	**10 575 997**	**11 367 222**	**11 726 892**	**12 166 292**	**12 622 792**	**12 622 792**
Maksutulud	6 122 750	6 536 459	6 962 000	7 313 000	7 742 400	8 188 900	8 188 900
sh tulumaks	5 944 447	6 291 098	6 682 000	7 023 000	7 444 400	7 876 000	7 876 000
sh maamaks	178 303	245 361	280 000	290 000	298 000	312 900	312 900
Tulud kaupade ja teenuste müügist	481 293	541 699	591 330	600 000	610 000	620 000	620 000
Saadavad toetused tegevuskuludeks	3 473 816	3 484 160	3 799 742	3 799 742	3 799 742	3 799 742	3 799 742
sh tasandusfond	453 357	548 860	601 600	601 600	601 600	601 600	601 600
sh toetusfond	2 655 558	2 662 327	2 898 142	2 898 142	2 898 142	2 898 142	2 898 142

sh muud saadud toetused tegevuskuludeks	364 901	272 973	300 000	300 000	300 000	300 000	300 000
Muud tegevustulud	12 265	13 679	14 150	14 150	14 150	14 150	14 150

Põhitegevuse tulude prognoosi eeldused:

- Tulumaksu laekumise kasv on kavandatud keskmiselt 4,6% aastas.
- Maamaksu laekumine on kavandatud keskmiselt 3,8% tõusu.
- Tulud kaupade ja teenuste müügist suurenevad keskmiselt 3%
- Tasandusfondi eraldise kasvu ei ole planeeritud.
- Toetusfondi kasvu ei ole planeeritud.
- Muud saadavad toetused tegevuskuludeks on kogu strateegiaperioodi jooksul kavandatud samale tasemele
- Laekumised kaevandamisõiguse tasust ja vee erikasutusest ning saastetasud (muud tegevustulud) on kavandatud igal aastal 14 150 eurot

Põhitegevuse tulude suurenemine on planeeritud keskmiselt 4% aastas jõudes aastaks 2030 12,6 miljoni euroni.

Põhitegevuse kulud

Põhitegevuse kuludena käsitletakse eelarvestrateegias tulenevalt KOFS-i regulatsioonist järgmisi kulusid:

1) antavad toetused;

2) muud tegevuskulud.

Strateegia koostamisel on kulude planeerimisel lähtutud efektiivsuse ja kokkuhoiu põhimõtetest.

Tabel 2 Põhitegevuse kulud

Kadrina Vallavalitsus	2024 täitmine	2025 eeldatav täitmine	2026 eelarve	2027 eelarve	2028 eelarve	2029 eelarve	2030 eelarve
Põhitegevuse kulud kokku	**9 532 804**	**9 780 905**	**10 709 061**	**10 709 061**	**10 843 950**	**11 013 950**	**11 013 950**
Antavad toetused tegevuskuludeks	1 173 060	1 193 603	1 323 950	1 323 950	1 323 950	1 323 950	1 323 950
Muud tegevuskulud	8 359 744	8 587 302	9 385 111	9 385 111	9 520 000	9 690 000	9 690 000
sh personalikulud	5 548 494	5 746 376	6 344 576	6 344 576	6 400 000	6 500 000	6 500 000
sh majandamiskulud	2 810 148	2 839 878	3 000 535	3 000 535	3 080 000	3 150 000	3 150 000
sh muud kulud	1 102	1 048	40 000	40 000	40 000	40 000	40 000

Põhitegevuse kulude prognoosi eeldused

- Personalikulude suurenemine strateegiaperioodiks on kavandatud keskmiselt 2,6%
- Majandamiskulude suurenemine on kavandatud keskmiselt 2%
- Antavad toetused tegevuskuludeks jäävad strateegiaperioodiks samale tasemele.

Põhitegevuse kulud kasvavad keskmiselt 2,5% aastas jõudes 2030. aastaks 11 miljoni euroni.

Põhitegevuse tulem

Põhitegevuse tulem on põhitegevuse tulude ja kulude vahe, mille väärtus aruandeaasta lõpu seisuga peab olema null või positiivne. Eelarvestrateegia perioodil ületavad tulud igal aastal kulusid.

Tabel 3 Põhitegevuse tulem

Kadrina Vallavalitsus	2024 täitmine	2025 eeldatav täitmine	2026 eelarve	2027 eelarve	2028 eelarve	2029 eelarve	2030 eelarve
Põhitegevuse tulem	**557 321**	**795 092**	**658 161**	**1 017 831**	**1 322 342**	**1 608 842**	**1 608 842**

Strateegia eesmärgiks on põhitegevuse tulude-kulude ülejäägi saavutamine võimalikult suurel määral, tagamaks piisavad vahendid laenukohustuste tasumiseks ja investeerimiseks.

Investeerimistegevus

Investeerimistegevuse rahavoogudes käsitletakse eelarvestrateegias tulenevalt KOFS-i regulatsioonist järgmisi koostisosi: 1) põhivara soetus; 2) põhivara müük; 3)põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine; 4) põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine; 5) osaluste soetus; 6) osaluste müük; 7) muude aktsiate ja osade soetus; 8) muude aktsiate ja osade müük; 9) antavad laenud; 10) tagasilaekuvad laenud; 11) finantstulud ja finantskulud.

Investeeringute planeerimisel on strateegiaperioodil kavandatud investeeringuid nii omavahendite kui ka Euroopa Liidu ja siseriiklike toetuste arvelt.

Investeerimistegevuses on põhivara sihtfinantseerimiseks saadavaid toetusi kavandatud eeldataval määral, kuigi nende saamine ja suurus ei ole lõplikult selge.

Strateegia perioodil ei ole kavandatud vallavara müügist saadavaid tulusid, Vallavara müüki käsitletakse erakorralise tuluna ning võetakse kasutusse tekkimise järgselt läbi eelarve.

Tabel 4 Investeerimistegevus

Kadrina Vallavalitsus	2024 täitmine	2025 eeldatav täitmine	2026 eelarve	2027 eelarve	2028 eelarve	2029 eelarve	2030 eelarve
Investeerimistegevus kokku	**-877 568**	**-1 602 277**	**-488 400**	**-1 705 808**	**-3 835 808**	**-1 689 200**	**-739 200**
Põhivara müük (+)	8 371	0	10 000	0	0	0	0
Põhivara soetus (-)	-1 652 272	-3 589 997	-545 000	-4 096 608	-6 096 608	-2 150 000	-150 000
sh projektide omaosalus	-705 762	-1 464 696	-279 200	-1 396 608	-3 396 608	-1 150 000	-150 000

Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine (+)	946 510	2 125 301	270 800	2 700 000	2 700 000	1 000 000	0
Põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine (-)	-86 710	-41 470	-90 000	-90 000	-90 000	-90 000	-90 000
Osaluste ning muude aktsiate ja osade müük (+)	0	0	0	0	0	0	0
Osaluste ning muude aktsiate ja osade soetus (-)	0	0	0	0	0	0	0
Tagasilaekuvad laenud (+)	18 350	0	0	0	0	0	0
Antavad laenud (-)	0	0	0	0	0	0	0
Finantstulud (+)	8 778	800	800	800	800	800	800
Finantskulud (-)	-120 595	-96 911	-135 000	-220 000	-350 000	-450 000	-500 000

Osaluste soetust ja müüki strateegiaperioodil kavandatud ei ole.

Strateegiaperioodil on planeeritud investeeringud põhivarasse kokku 13,88 miljonit eurot, millest 7,48 miljonit eurot on kavas katta toetuste arvelt ja 6,4 miljonit omavahenditest. Strateegiaperioodi suurima investeeringuna on kavas Kadrina Keskkooli koolihoone rekonstrueerimine ja Kadrina eakate teenusmaja ehitus.

Kadrina Keskkooli renoveerimise riikliku toetuse saamiseks on vallal võimalik esitada taotlus Avalike hoonete energiatõhususe meetme raames. Antud toetusmeetmest on Kadrina vallal võimalik saada maksimaalselt 5,88 miljonit eurot.(vt. meetme määrus). Koos planeeritava omaosalusega on valla võimekus Kadrina Keskkooli rekonstrueerimisse investeerida strateegiaperioodil 10,88 miljonit eurot.

Lisaks on kavas jätkata teede renoveerimisega, Kadrina Huvikeskuse uuendusprojektiga, kaasava eelarvega ja võimalike muude väiksemate investeeringutega. Järgnevas tabelis on toodud ülevaade strateegiaperioodil kavandatavatest investeeringutest tegevusvaldkondade lõikes.

Tabel 5 Investeerimistegevus valdkondade lõikes

Kadrina Vallavalitsus	**2025 eeldatav täitmine**	**2026 eelarve**	**2027 eelarve**	**2028 eelarve**	**2029 eelarve**	**2030 eelarve**
01 Üldised valitsussektori teenused	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
02 Riigikaitse	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
03 Avalik kord ja julgeolek	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
04 Majandus	**1 128 771**	**150 000**	**150 000**	**150 000**	**150 000**	**150 000**
sh toetuse arvelt	679 345	0	0	0	0	0
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	449 426	150 000	150 000	150 000	150 000	150 000
05 Keskkonnakaitse	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

06 Elamu- ja kommunaalmajandus	**2 347 147**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
sh toetuse arvelt	1 445 956	0	0	0	0	0
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	901 191	0	0	0	0	0
07 Tervishoid	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
08 Vabaaeg, kultuur ja religioon	**0**	**268 000**	**0**	**0**	**0**	**0**
sh toetuse arvelt	0	180 800	0	0	0	0
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	0	87 200	0	0	0	0
09 Haridus	**110 175**	**0**	**3 000 000**	**5 000 000**	**2 000 000**	**0**
sh toetuse arvelt	0	0	2 000 000	2 000 000	1 000 000	0
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	110 175	27 000	1 000 000	3 000 000	1 000 000	0
10 Sotsiaalne kaitse	**3 904**	**100 000**	**946 608**	**946 608**	**0**	**0**
sh toetuse arvelt		75 000	700 000	700 000	0	0
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	3 904	25 000	246 608	246 608	0	0
KÕIK KOKKU	**3 589 997**	**545 000**	**4 096 608**	**6 096 608**	**2 150 000**	**150 000**
sh toetuse arvelt	2 125 301	255 800	2 700 000	2 700 000	1 000 000	0
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	1 464 696	289 200	1 396 608	3 396 608	1 150 000	150 000

Tabel 6 Strateegiaperioodi suuremad investeeringud

Kadrina Vallavalitsus	2025 eeldatav täitmine	2026 eelarve	2027 eelarve	2028 eelarve	2029 eelarve	2030 eelarve
Kadrina Keskväljaku väljaehitamine	**2 354 721**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
sh toetuse arvelt	1 431 201	0	0	0	0	0
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	923 520	0	0	0	0	0
Kadrina Keskkooli hoone renoveerimine	**0**	**0**	**3 000 000**	**5 000 000**	**2 000 000**	**0**
sh toetuse arvelt	0	0	2 000 000	2 000 000	1 000 000	0
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	0	0	1 000 000	3 000 000	1 000 000	0
Kadrina eakate teenusmaja	**3 904**	**100 000**	**946 608**	**946 608**	**0**	**0**

sh toetuse arvelt		75 000	700 000	700 000	0	0
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	3 904	25 000	246 608	246 608	0	0
Kõnnitee raudteejaam-Neeruti tee	**385 699**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
sh toetuse arvelt	162 899	0	0	0	0	0
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	222 800	0	0	0	0	0
Mõndavere tee rekonstrueerimine	**567 818**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
sh toetuse arvelt	516 446	0	0	0	0	0
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	51 372	0	0	0	0	0
Kadrina Huvikeskuse uuendamine		**0**	**188 000**	**0**	**0**	
sh toetuse arvelt			140 800			
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)			47 200			

Finantseerimistegevus ja likviidsete varade muutus.

Finantseerimistegevuse rahavoogudes on kesksel kohal netovõlakoormus ehk võlakohustiste suuruse ja likviidsete varade (raha ja pangakontodel olevad vahendid)kogusumma vahe, kus netovõlakoormuse arvestuses võetakse võlakohustistena arvesse kõik bilansis kajastatud kohustised. Netovõlakoormuse ülemmäär võib seaduse järgi kujuneda kuni 70%-põhitegevuse tuludest 2026 aastal ja edaspidi ülemmäär väheneb 5% võrra. 2027 aastal on ülemäär 65% põhitegevuse tuludest ja 2028 aastal 60% põhitegevuse tuludest.

Kadrina valla netovõlakoormus 2025. aasta lõpu seisuga oli 34,9%

Tabel 7 Finantseerimistegevus

Kadrina Vallavalitsus	2024 täitmine	2025 eeldatav täitmine	2026 eelarve	2027 eelarve	2028 eelarve	2029 eelarve	2030 eelarve
Finantseerimistegevus	**164 296**	**1 047 950**	**-320 000**	**740 000**	**2 450 000**	**150 000**	**-850 000**
Kohustiste võtmine (+)	700 000	1 550 000	280 000	1 390 000	3 200 000	1 150 000	150 000
Kohustiste tasumine (-)	-535 704	-502 050	-600 000	-650 000	-750 000	-1 000 000	-1 000 000
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	-1 051 325	93 010	-150 239	52 023	-63 466	69 642	19 642
Nõuete ja kohustiste saldode muutus kokku (+ /-)	-895 373	-147 755	0	0	0	0	0

sh nõuete muutus (- suurenemine/ + vähenemine)							
sh kohustiste muutus (+ suurenemine/ - vähenemine)							
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	**71 744**	**164 754**	**14 515**	**66 538**	**3 072**	**72 714**	**22 714**
Võlakohustised kokku aasta lõpu seisuga	2 802 843	3 850 793	3 530 793	4 270 793	6 720 793	6 870 793	5 870 793

2025. aasta alguse seisuga oli vallal laenukohustisi kogumahus 2,8 miljonit eurot. Strateegia perioodil on kavas võtta uusi kohustisi summas 6,2 miljonit eurot ja tasuda kohustusi 4 miljonit eurot.

Likviidsete vahendite mahu puhul tuleb arvestada asjaoluga, et strateegia tulud on planeeritud konservatiivselt Võimaliku tulude ülelaekumise (kulude alatäitmise) korral suureneb vabade vahendite jääk ja omakorda väheneb netovõlakoormuse tase, mis loob võimaluse kavandatud investeeringute elluviimiseks omarahastuse arvelt.

Tabel 8 Netovõlakoormuse lubatud ja tegelik määr

Kadrina Vallavalitsus	2024 täitmine	2025 eeldatav täitmine	2026 eelarve	2027 eelarve	2028 eelarve	2029 eelarve	2030 eelarve
Netovõlakoormus (eurodes)	2 731 099	3 686 039	3 516 278	4 204 255	6 717 721	6 798 079	5 848 079
Netovõlakoormus (%)	27,1%	34,9%	30,9%	35,9%	55,2%	53,9%	46,3%
Netovõlakoormuse ülemmäär (eurodes)	8 072 100	7 931 998	7 957 055	7 622 480	7 934 052	9 653 052	9 653 052
Netovõlakoormuse individuaalne ülemmäär (%)	80,0%	75,0%	70,0%	65,0%	65,2%	76,5%	76,5%
Vaba netovõlakoormus (eurodes)	5 341 000	4 245 958	4 440 777	3 418 224	1 216 331	2 854 973	3 804 973

Netovõlakoormus strateegiaperioodil suureneb kuid ei ületa lubatud piirmäära.

Arvestusüksus ja finantsdistsipliin.

Eelarvestrateegia koostatakse kohaliku omavalitsuse arvestusüksusele. Kadrina valla arvestusüksuses kaks sõltuvat üksust: osaühing Kadrina Kommunaal ja sihtasutus Kadrina Spordikeskus. Osaühingu Kadrina Kommunaal põhitegevuseks on remondi- ja hooldustööde osutamine Kadrina vallale ja elanikonnale, elektrienergia müügi vahendamine, kruusakarjääri haldamine ja haldusteenuse osutamine korteriühistutele. SA Kadrina Spordikeskus pakub sportimisvõimalusi ja osutab sporditeenuseid nii füüsilistele kui juriidilistele isikutele ja pakub majutusteenust. Sõltuvate üksuste

põhitegevuse tulemi ja netovõlakoormuse arvestamiseks tuleb samuti rakendada kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seadusele vastavat metoodikat.

Tabel 9 Kadrina valla arvestusüksuse konsolideeritud näitajad

Kadrina Vallavalitsus	2024 täitmine	2025 eeldatav täitmine	2026 eelarve	2027 eelarve	2028 eelarve	2029 eelarve	2030 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku	10 392 250	10 901 997	11 658 222	12 017 892	12 452 292	12 903 792	12 903 792
Põhitegevuse kulud kokku	9 767 259	10 026 905	10 950 061	10 950 061	11 079 950	11 244 950	11 244 950
Põhitegevuse tulem	624 991	875 092	708 161	1 067 831	1 372 342	1 658 842	1 658 842
Investeerimistegevus kokku	-932 325	-1 682 277	-538 400	-1 755 808	-3 885 808	-1 739 200	-789 200
Eelarve tulem	-307 335	-807 185	169 761	-687 977	-2 513 466	-80 358	869 642
Finantseerimistegevus	182 650	1 047 950	-320 000	740 000	2 450 000	150 000	-850 000
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	-1 020 059	93 010	-150 239	52 023	-63 642	69 642	19 642
Nõuete ja kohustuste saldode muutus (+/-)	-895 374	-147 755	0	0	0	0	0
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	**71 744**	**164 754**	**14 515**	**66 536**	**3 072**	**72 714**	**22 714**
Võlakohustused kokku aasta lõpu seisuga	2 802 843	3 850 793	3 530 793	4 270 793	6 720 793	6 870 793	5 870 793
Netovõlakoormus (eurodes)	**2 731 099**	**3 686 039**	**3 516 278**	**4 204 255**	**6 717 721**	**6 798 079**	**5 848 079**
Netovõlakoormus (%)	26%	34%	30%	35%	54%	53%	45%
Netovõlakoormuse ülemmäär (eurodes)	8 313 800	8 176 498	8 160 755	7 811 630	8 234 052	9 953 052	9 953 052
Netovõlakoormuse ülemmäär (%)	80%	75%	70%	65%	66%	77%	77%
Vaba netovõlakoormus (eurodes)	5 582 700	4 490 458	4 644 477	3 607 374	1 516 331	3 154 973	4 104 973

Arvestusüksuse konsolideeritud näitajad eelarvestrateegia perioodil vastavad KOFS-i normatiividele.

Kokkuvõtteks saab kinnitada, et Kadrina vald peab strateegiaperioodil kinni riigi poolt kohalikele omavalitsustele kehtestatud finantsdistsipliini tagamise meetmetest. Netovõlakoormus jääb kõikidel strateegiaperioodi aastatel väiksemaks lubatavast netovõlakoormuse ülemmäärast.

Kadrina valla eelarve on tundlik väliskeskkonnast tulevatele muutustele – eelarvetulude võimalikule vähenemisele on tarvilik reageerida põhitegevuse kulude kokkuhoiuga ja planeeritud investeeringutest loobumisega.

Lisa 1. Kadrina valla profiil

Joonis 1. Kadrina valla paiknemine.

Paiknemine

Kadrina vald asub Lääne-Viru maakonna lääneosas. Pindala on 354 km², mis on ligikaudu 10% Lääne-Viru maakonna pindalast. Valla keskuseks on piirkondliku keskusena toimiv valla keskosas paiknev Kadrina alevik. Valla asustustihedus on suurem valla kesk- ja idaosas, kuhu koonduvad nii tööstus- kui ka põllumajandusettevõtted. Asustustihedus on väiksem aga lääne- ja põhjaosas, kus paiknevad ulatuslikud looduslikud alad. Kadrina vallas on 40 küla.

Elanikkond ja elanike struktuur

Eesti üheks suuremaks väljakutseks on rahvastiku kahanemine ja vananemine. Nagu enamikus Eesti piirkondades, on elanike arv langenud ka Kadrina vallas, kus 2026. aasta 1. jaanuari seisuga on 4694 elanikku. Samas ei kajasta statistika elanike arvu täpselt eeskätt seetõttu, et paljud inimesed ei registreeri ennast eri põhjustel (toetused, teenused jms) tegelikku elukohta. Puuduvad andmed, kui palju elab reaalselt mujal omavalitsustes inimesi, kellel on sissekirjutus Kadrina valda ja kui palju teiste omavalitsuste sissekirjutusega inimesi elab Kadrina vallas.

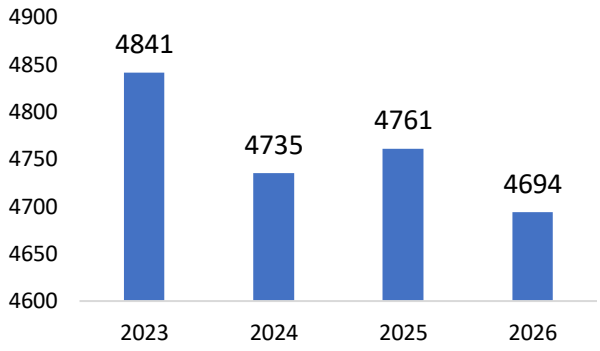

Joonis 2. Kadrina valla rahvaarv aastate lõikes 1. jaanuari seisuga[15].

15 https://andmed.stat.ee/et/stat/rahvastik__rahvastikunaitajad-ja-koosseis__rahvaarv-ja-rahvastiku-koosseis/RV0291U

Kadrina vald on vananeva rahvastikuga omavalitsus, kus tööealine elanikkond väheneb ja eakate osatähtsus suureneb. Rahvastikupüramiidis väga suuri muutusi soo ja vanusegrupi jaotuse võrdluses ei ole, kuid mõningates vanusegruppides on silmanähtavaid vähenemisi. Meeste vähenemine on märgatav vanusegrupis 21-30 eluaastat, mis võib olla tingitud erinevatest põhjustest (parema töökoha leidmine, haridustee jätkamine, pere loomine). Naiste vähenemine on samuti märgatav vanusegrupis 21-30 eluaastat, mis võib tulevikus kaasa tuua mõnevõrra sündimuse vähenemist.

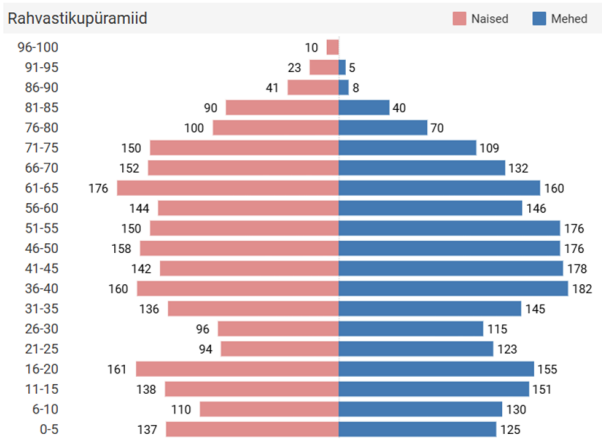

Joonis 3. Rahvastikupüramiid seisuga. 1. jaanuar 2026[16].

40-45aastaste naiste vähenemine võib olla tingitud naistele sobiva töö vähesusega või elukoha vahetusega. Väljaränne toob omakorda kaasa ka laste arvu vähenemise vanusegrupis 6-10 eluaastat. Vanusegrupis 21-25 eluaastat võib noorte väljaränne olla seotud õppimise ja töötamisega väljaspool valda. Liikumised ehk ränne võivad olla seotud tööhõivega, õppimisega, üürituru vähesusega ja pere loomisega. Rahvastikupüramiidi andmetel elab Kadrina vallas kõige rohkem mehi vanusegrupis 36-40 eluaastat ja naisi vanusegrupis 61-65 eluaastat.

Loomulik iive

Kadrina vallas on loomulik iive negatiivne. Sünde on olnud vähem kui surmajuhtumeid. Jooniselt 4 selgub, et kuigi Kadrina valla loomulik iive on kogu vaadeldud perioodi jooksul olnud negatiivne, on alates 2023. aastast täheldatav teatav paranemine, eeskätt sündide arvu suurenemise tõttu. Siiski ületab surmade arv jätkuvalt sündide arvu, mistõttu rahvaarv kahaneb loomuliku iibe mõjul.

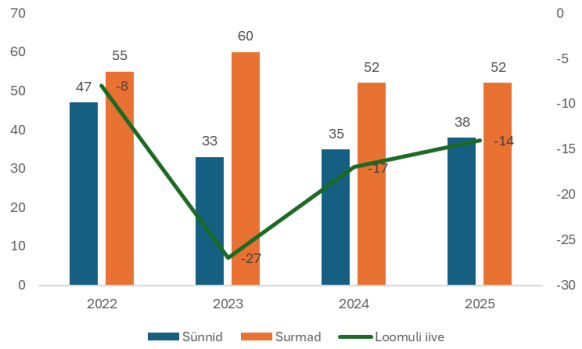

Joonis 4. Loomulik iive.

Demograafiline tööturusurveindeks

Aasta	Rahvaarv	Rahvastik vanuses 5-14	Rahvastik vanuses 55-64	Demograafiline tööturusurve-indeks
2022	4838	580	663	0,87
2023	4799	569	638	0,89
2024	4702	547	624	0,88
2025	4662	531	627	0,85

Joonis 6. Demograafiline tööturusurveindeks[17]

Aastate lõikes suuri muutusi ei ole olnud ehk demograafiline tööturusurveindeks püsib stabiilsena. Indeks on väiksem kui üks, mis tähendab, et järgmisel kümnendil on tööturult väljalangejaid rohkem kui sisenejaid. Näitaja võimaldab omavalitsusel arendada vastavaid strateegilisi suundi, kavandada erinevaid programme olukorra tasakaalustamiseks.

16 https://andmed.stat.ee/et/stat/rahvastik__rahvastikunaitajad-ja-koosseis__rahvaarv-ja-rahvastiku-koosseis/RV0282U
21 https://andmed.stat.ee/et/stat/rahvastik__rahvastikunaitajad-ja-koosseis__demograafilised-pehinaitajad/RV06U/table/tableViewLayout

Ränne

Ränne on rahvastikusündmus, mis muudab kiiresti rahvastiku soolist ja vanuselist jaotust. Kadrina valla rändesaldo on vaadeldud perioodil olnud muutlik, vaheldudes positiivsete ja negatiivsete näitajate vahel. See viitab sellele, et ränne mõjutab valla rahvaarvu ebaühtlaselt ning stabiilset kasvutrendi rände kaudu ei ole kujunenud.

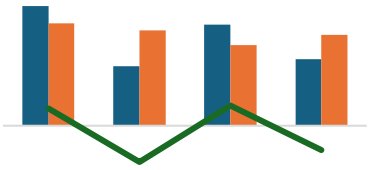

	2022	2023	2024	2025
Sisseränne	261	129	220	145
Väljaränne	223	208	176	198
Rändesaldo	38	-79	44	-53

Joonis 7. Elanike sisse- ja väljaränne[18]

Maksumaksjad ja tööhõive

Valla elanikest moodustavad tööealised (16-64) elanikud 58,7% seisuga 01.01.2026. Maksumaksjate keskmine arv rahandusministeeriumi andmetel oli 2024. aasta detsembris 2248 (47% elanikkonnast). Statistikaameti andmetel oli 2024. aastal Kadrina valla keskmine brutokuupalk 1746 eurot. Eesti Töötukassa andmetel oli Kadrina vallas seisuga 31.12.2025 registreeritud 124 töötut[19].

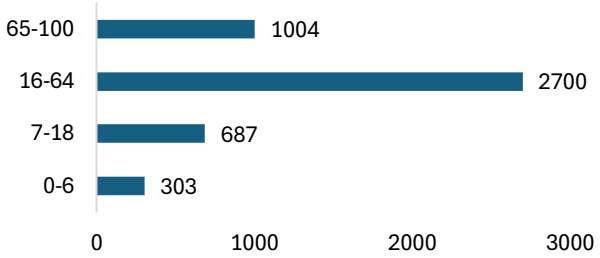

Joonis 8. Kadrina valla elanike demograafiline struktuur seisuga 01.01.2026

Haridus ja noored

Lääne-Viru haridusvõrgu analüüsis tuuakse valdade kaupa välja teenusvajaduse prognoos. Prognoosi väljundiks on vallale koostatud baas-stsenaarium ja rändestsenaarium. Baas-stsenaariumis eeldatakse tavapäraselt, et tegemist on suletud rahvastikuga, mis tähendab, et selle koostamisel rännet ei arvestata ning analüüsitakse sündimus- ja suremuskäitumise mõju tuleviku rahvastiku arengule. Rändestsenaariumis on arvestatud püstitatud eelduste alusel toimuva rändega.

Tabel 1. Lasteaia-, põhikooli- ja gümnaasiumieas laste arvu muutuse prognoos omavalitsustes 2040

Kadrina vald	Aasta	Lasteaed	Põhikool	Gümnaasium	Lasteaed	Põhikool	Gümnaasium	Lasteaed	Põhikool	Gümnaasium
	20/21	256	548	144						
Baas	2030 A	244	439	155	-12	-109	11	-5%	-20%	7%
	2040 A	254	399	141	-1	-149	-4	-1%	-27%	-3%
Ränne	2030 A	226	435	155	-30	-114	11	-12%	-21%	7%
	2040 A	224	358	134	-32	-191	-10	-12%	-35%	-7%

Allikas: Lääne-Viru maakonna haridusvõrgu analüüs[20].

18 https://andmed.stat.ee/et/stat/rahvastik__rahvastikusundmused__ranne/RVR02/table/tableViewLayout2
19 https://andmed.stat.ee/et/stat/sotsiaalelu__tooturg__tootud__luhiajastatistika/TT064/table/tableViewLayout2
23 https://www.virol.ee/documents/20173326/32914779/L%C3%A4%C3%A4ne-Viru+haridus+l%C3%B5ppraport.pdf/59c832c4-59e9-439f-b76c-988fc18e3b28?version=1.0

Lisa 2. Arengukava koostamises osalenud

Arengukava koostamise juhtrühm

- Kairit Pihlak
- Aarne Laas
- Madis Viise
- Karl Lindam
- Villu Vaimets
- Siim Umerov

Valdkondade vastutajad

- Haridus ja noored, juhtimine ja koostöö – Kairit Pihlak
- Taristu ja liikuvus, turvalisus – Aarne Laas
- Heaolu ja tervishoid – Siiri Sammel
- Keskkond – Pamela Talzi
- Kultuur ja sport – Ahto-Lembit Lehtmets ja Maris Muusikus
- Kogukond ja identiteet – Ahto-Lembit Lehtmets
- Ettevõtlus – Villu Vaimets

Töörühmades osalenud

- Haridus ja noored – Kairit Pihlak, Anu Faelmann, Õnne Kiviperk, Krõõt-Nõmmela Mehide, Maria Mäe, Anastassia Mägi, Eve Vunk, Marie Petrovits, noortevolikogu esindaja, volikogu hariduskomisjoni esindajad.
- **Taristu ja liikuvus** – Aarne Laas, Aivar Aruja, Andres Nukk, Siiri Püss
- **Turvalisus** – Aarne Laas, Raido Nagel, Martin Mikola
- **Sotsiaalne heaolu** – volikogu sotsiaalkomisjon, Kaili Treisalt, Ulvi Ehlvest, Merje Nõgu, Merlin Rosar
- **Keskkond** – Pamela Talzi, Ülle Visnapuu, Rait Karus, Karl Lindam
- **Sport** – Maris Muusikus, Robert Salep, Sirje Eirand, Rutt Kuusemäe, Janika Holmberg, Ülle Kink, Tõnu Rummo, Raivo Tribuntsov ja Kaul Augasmägi
- **Ettevõtlus** – Villu Vaimets, Kairit Pihlak, Aarne Laas
- **Kultuur, kogukond ja identiteet** – Maris Muusikus, Ahto-Lembit Lehtmets, Rein Sikk, Tiiu Uusküla, Airi Raus, Meelis-Lauri Erikson, Anastasia Mägi.
- **Juhtimine ja koostöö** – Kairit Pihlak, Aarne Laas, Mare Kukk, Marika Mardõkainen, Madis Viise, Aivar Aruja

19. aprillil Kadrina raamatukogus ideekorjel osalenud

- Tamara Rummi, Mart Remmel, Tiina Raudla, Robert Salep, Aarne Laas, Villu Vaimets, Meelis Stern, Tiiu Uusküla, Madis Viise, Juhan Viise, Viive Tuuna, Liine Toming, Kai Tamm, Ain Suurkaev, Pearu Nukk, Maris Muusikus, Tiina Allmäe, Marko Teiva, Ene Heide, Tiiu Kaare, Reesi Sirvi, Jüri Suurkivi, Inga Liiv, Jarek Undla, Karl Lindam, Mati Tiiter, Anneli Meibaum, Krõõt-Nõmmela Mehide, Siim Umerov, Andres Nukk, Ahto-Lembit Lehtmets, Pamela Talzi, Sirje Eirand

2. oktoobril Salda külas avalikul arutelul osalenud

- Meelis Stern, Reet Kruusmann, Ivari Kruusmann, Elvo Koppel, Bruno Kalde, Siiri Lepp, Villu Vaimets, Taimi Vainjärv, Raiko Eerma, Liis Lanno, Arvo Orula, Raili Orula, Enn Vainjärv, Ahto Vainjärv, Irina Semjonova, Gert Kaso

5. oktoobril Läsna rahvamajas avalikul arutelul osalenud

- Rein Pallon, Silvi Väärtnõu, Viljar Pipenberg, Kadri Tiidrus, Enn Ambos, Ene Kaldamaa, Valve Saat, Anne Lillemägi, Heli Napp.

9. oktoobril Kadrina raamatukogus avalikul arutelul osalenud

- Meelis Stern, Enn Kupper, Jane Palu, Ahto Neidek, Ene Heide, Ly Pajusaar, Evelin Teiva, Meelis-Lauri Erikson, Anneli Meibaum, Anu Faelmann-Klaus, Ülle Visnapuu, Enn Laansalu, Mati Tiiter.

11. oktoobril Hulja Motoklubis avalikul arutelul osalenud

- Rauno Tõevälja, Age Sirelpuu, Ervin Aunapuu, Andre Algpeus, Tauno Salusoo, Tiiu Aunapuu.

Elektrooniliselt ideekorjele vastanud ja tagasisidet andnud

- Ain Suurkaev, Raido Parve, Anna-Liisa Konovalov, Jaanus Klee, Tiiu Uusküla, Liina Velner, Anastasia Mägi, Marko Teiva, Eve Vunk, Ülle Visnapuu, Rein Sikk, Liina Velner, Garri Raagmaa, Jürgen Lankei.

Fookusgrupi intervjuus osalenud

- Arne Kastemäe, Tiiu Kastemäe, Marge Schwindt, Karl Johannes Schwindt, Marie Petrovits.